

Pedagogisch beleid kinderdagverblijf Mirakel Radboud

Inhoud

1. INLEIDING.....	3
2. VISIE EN UITGANGSPUNTEN	4
2.1 De groepen.....	4
2.2 Samenvoegen.....	4
2.3 Medewerker – kind - ratio	4
3. ALGEMENE INFORMATIE KDV Radboud	5
3.1 De groepen.....	5
3.2 Samenvoegen.....	5
3.3 Medewerker – kind - ratio	5
4. DAGELIJKSE GANG VAN ZAKEN	7
4.1 De groepen.....	7
4.2 Dagindeling	7
4.3 Activiteiten.....	9
5. VERANTWOORDE KINDEROPVANG	10
5.1 Mentor	10
5.2 Samenwerking basisschool	10
5.3 Vier ogen principe	10
5.4 Drie uren regeling.....	11
6. MEDEWERKERS	15
6.1 Werkwijze	15
6.2 Ondersteunend personeel	15
6.3 Stagiairs.....	16
6.4 Opleiding.....	16
7. PEDAGOGISCH BELEID	17
7.1 Opvoedingsdoelen en pedagogische middelen.....	17
7.2 Bieden van emotionele veiligheid.....	18
7.3 Ontwikkelen van persoonlijke competentie.....	19
7.4 Ontwikkelen van sociale competentie.....	21
7.5 Normen en waarden	23
7.6 Stimuleren van taal- en cognitieve ontwikkeling	24
7.7 Stimuleren van creativiteit en fantasie.....	27
7.8 Stimuleren van motorische ontwikkeling	28
8. VEILIGHEID EN GEZONDHEID	30
8.1 Beleid	30
8.2 EHBO/BHV.....	30
8.3 Hygiëne	30
8.3 Praktische veiligheid	30
8.4 Achterwacht.....	30
8.5 Voedingsbeleid.....	31

9. OUDERS EN VERZORGERS	32
9.1 Algemene informatie naar ouders	32
9.2 Overdracht	32
9.3 Wenperiode	32
9.4 Oudercommissie	32
9.5 Openingstijden	33
9.6 Ruil- en extra dagen	33
9.7 Klachtenprocedure.....	33
10. SAMENWERKENDE INSTANTIES	35
10.1 Inspectie kinderopvang GGD Amsterdam	35
10.2 Vertrouwenspersoon	35
10.3 Overige instanties	35
Bijlage I: ontwikkelingsfasen van kinderen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar.....	37
Bijlage II: interactieve vaardigheden medewerker.....	41

1. Inleiding

In dit pedagogisch beleidsplan willen we duidelijk maken hoe we werken en waarom we dat zo doen. Voor ouders is dan inzichtelijk waar Kinderopvang Mirakel (hierna Mirakel) voor staat, wat wij belangrijk vinden in de opvoeding van kinderen en op welke manier hier uitvoering aan wordt gegeven.

Voor pedagogisch medewerkers biedt het een richtlijn voor pedagogisch handelen. Aangevuld met specifieke protocollen biedt dit pedagogisch beleidsplan voor de groepsleiding het raamwerk voor hoe er in de praktijk gewerkt wordt bij Mirakel.

Dit pedagogisch beleidsplan is opgesteld conform de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK 1 januari 2018), en voldoet aan de voorwaarden gesteld in het Toetsingskader voor dagopvang, dat gehanteerd wordt door de Inspectie kinderopvang van de GGD, als toezichthouder op de kwaliteit.

Een pedagogisch beleid is nooit af. Het is een continu proces van pedagogische vernieuwing, bewustwording en reflectie. Daarom is het belangrijk om nieuwe dingen uit te proberen, elkaar kritische vragen te durven stellen en van regels discussiepunten te maken. We blijven voortdurend de praktijk aan het beleid toetsen. In de maandelijkse groepsbespreking van de groepsleiding met de assistent leidinggevende komt het pedagogisch handelen altijd aan bod. Enkele malen per jaar worden onderdelen van dit beleidsplan in een teamoverleg of studieochtend behandeld.

Dit beleidsplan biedt Mirakel de mogelijkheid om zich te profileren. Voor de pedagogisch medewerkers is het een houvast in het werken met de kinderen en voor ouders biedt het een mogelijkheid om inzicht te krijgen in onze pedagogische opvattingen. Het belangrijkste doel is uiteraard dat dit beleidsplan bijdraagt aan een goed pedagogisch klimaat voor 'onze' kinderen.

2. Visie en uitgangspunten

In pedagogische zin is Mirakel geen aanhanger van één specifieke stroming. Naar ons idee halen we de krenten uit de pedagogische pap van meerdere 'theorieën'.

Wat ons zeer aanspreekt in Montessori en Reggio Emilia is het idee dat kinderen ontdekkers en creatieve denkers zijn. Daar vloeit uit voort dat wij een 'omgeving' willen creëren die uitnodigt en uitdaagt tot verkennen en onderzoeken, door middel van de indeling van de ruimtes en het aanbod van materialen en activiteiten.

Evenals de pedagoog Thomas Gordon vinden wij het belangrijk goed te kijken en actief te luisteren naar wat kinderen te vertellen hebben en hen serieus te nemen.

2.1 Visie en uitgangspunten

Kinderopvang Mirakel staat al meer dan 25 jaar voor professionele kinderopvang voor ieder kind in een veilige omgeving, waar creatief denken, ontdekken en spelen centraal staan.

Door de jaren heen is er veel veranderd in de wereld van de kinderopvang. Onze visie is daarentegen nog steeds onveranderd, want vanuit het idee dat wij willen blijven innoveren zijn wij kritisch naar ons zelf en blijven wij continue aandacht houden voor onze pedagogische kwaliteit.

Naast het fysiek bieden van onderdak, zorg en bescherming aan de kinderen die bij ons komen vinden wij het uitermate belangrijk om de kinderen een leuke, ontspannen en gezellige tijd aan te bieden. Wij willen dat kinderen graag naar het kinderdagverblijf komen, dat ze het bij Mirakel naar hun zin hebben.

3. Algemene informatie Mirakel Radboud

Deze vestiging is gelegen op een mooie locatie in Amsterdam Buitenveldert. Het ruime en lichte pand is in 1999 ontworpen en gebouwd als kinderdagverblijf. Dat is ook duidelijk te zien aan de speelse buitenkant en de ruime natuurtuin aan de zij- en achterkant van het gebouw. De kinderen kunnen hier heerlijk wegkruipen in een buis, of er juist overheen klimmen. Daarnaast is er een grote natuurlijke zandbak en kweken we groente of plantjes in onze moestuinbakken. De babygroepen hebben een speciaal afgeschermd speelterrein naast de peuterspeelplaats. Hier kunnen ze 's zomers op een kleedje rustig in de schaduw liggen of lekker in hun eigen zandbak spelen.

3.1 Groepsindeling

De kinderen worden opgevangen in twee babygroepen en twee peutergroepen.

<i>Babygroepen</i>	<i>Peutergroepen</i>
Nijntje	Kikkers
Sprookjesbos	Disney

De babygroepen bestaan maximaal uit 8 kinderen per dag en de peutergroepen uit 15. Alle groepen komen uit op een zeer ruime hal, die prima geschikt is voor de muziek-, gymlessen of andere activiteiten.

3.2 Samenvoegen

Bij Mirakel Radboud worden de kinderen het eerste half uur van de dag op de Nijntje babygroep en de Disney peutergroep met ieder één pedagogisch medewerker opgevangen. Om de emotionele veiligheid van de kinderen te waarborgen is het streven dat er altijd één pedagogisch medewerker van de eigen groep aanwezig is. De ouders worden hier mondeling of via de mail van op de hoogte gesteld. Daarnaast tekenen de ouders een toestemmingsformulier als de kinderen een gedeelte of hele dag opgevangen worden in een andere groep. Mocht de incidentele opvang een structureel karakter krijgen dan wordt dit altijd in overleg met de ouders gedaan. Hierbij wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met het individuele kind.

3.3 Medewerker-kind-ratio

Wat de verhouding pedagogisch medewerker – kind betreft hanteren wij de wettelijk toegestane 1:10. Op deze manier kunnen onze pedagogisch medewerkers meer persoonlijke aandacht aan de kinderen door de pedagogisch medewerker geven. In geval van afwezigheid van een van de vaste medewerkers of een vacature, wordt er een vaste inval medewerker ingezet.

Voor het maken van uitstapjes in de buurt, denk aan een speeltuin bezoek, hanteren we dezelfde pedagogisch medewerker-kind ratio als in het kinderdagverblijf. Bij een uitstapje verder weg, bijvoorbeeld Artis, hanteren we voor de baby's één pedagogisch medewerker op maximaal twee kinderen. Bij de peuters hanteren we één pedagogisch medewerker op maximaal vier kinderen.

Er wordt te allen tijde gebruik gemaakt van een bolderkar en een extra buggy, zodat er tijdens een calamiteit een medewerker met een kind apart naar het dagverblijf kan. Bij het buiten spelen in de eigen buitenspeelruimte wordt dezelfde pedagogisch medewerker-kind-ratio gehanteerd als binnen.

4. DAGELIJKSE GANG VAN ZAKEN

4.1. De groepen

Op de babygroepen zijn maximaal 8 kinderen per dag aanwezig, met een zo evenredig mogelijke opbouw qua sekse. De kinderen gaan met 24 maanden over naar de peutergroep. Twee weken voor deze overgang wordt er gezorgd voor een wenperiode op de peutergroep.

Indien het pedagogisch gezien beter is voor een kind om eerder over te gaan naar de peutergroep, is dat in uitzonderingsgevallen mogelijk en hangt samen met de verdere ontwikkeling. Het gebeurt altijd in overleg met de ouders, pedagogisch medewerkers en de leidinggevende.

Op de peutergroepen zijn maximaal 15 kinderen per dag, eveneens met een zo evenredig mogelijke opbouw qua leeftijd en sekse. Bij de keuze van een peutergroep wordt ook zoveel mogelijk rekening gehouden met een eventuele voorkeur van de ouder(s) en de eventuele aanwezigheid van vriendjes en/of vriendinnetjes.

Wat de verhouding pedagogisch medewerkers – kinderen betreft:

- Op een babygroep is dit minimaal twee pedagogisch medewerkers op maximaal acht kinderen.
- Op een peutergroep is dit minimaal twee pedagogisch medewerkers op veertien kinderen, 15 als alle kinderen ouder dan 2 jaar zijn.
- Bij zowel een baby- als peutergroep is het streven dat de wenperiode elkaar niet overlapt, bij een nieuw kind of een kind wat doorstroomt naar de peutergroep.

Bij de stamgroepen, vaste groepen, hebben de kinderen een eigen ruimte met eigen pedagogisch medewerkers waarin gezamenlijk wordt gegeten en waarin activiteiten kunnen plaatsvinden aan tafel en in de daarvoor ingerichte speelhoeken.

Muziekles voor zowel de baby's als de peuters gebeurt ook in het eigen lokaal. De kinderen verlaten het eigen lokaal: voor toiletbezoek, om te slapen in hun eigen slaapkamer, om deel te nemen aan de peutergymnastiek (vanaf drie jaar), in het kader van Peuterplus piramide programma (vanaf circa 3,5 jaar), bij uitjes (speeltuin, park, dierentuin en dergelijke) en om buiten te spelen in de bij de locatie horende buitenspeelruimte.

4.2 Dagindeling

Hieronder volgt de dagindeling van een peutergroep. De dag op een babygroep kent natuurlijk ook structuur, maar wordt tevens bepaald door het ritme van de individuele kinderen, in de zin van flesjes en slaapjes.

07.30 – 09.30 uur De kinderen worden gebracht. Van 7.30 – 8.00 uur worden de kinderen op twee groepen opgevangen. Vanaf 8.00 uur is van iedere stamgroep een pedagogisch medewerker aanwezig. De ouders kunnen de tijd nemen voor het afscheid door bijvoorbeeld samen

	een boekje te lezen of een puzzel te maken. Kinderen kunnen vrij spelen.
09.30 uur	De tweede pedagogisch medewerker begint haar werkdag. Voor de kinderen begint het dagprogramma en van de ouders die nog aanwezig zijn, wordt verwacht dat ze hun kind(eren) gedag zeggen.
09.30 – 10.00 uur	De kinderen gaan aan tafel, er worden liedjes gezongen en gezamenlijk wordt vers fruit of crackers gegeten en water gedronken.
10.00 – 11.00 uur	Activiteiten worden aangeboden zoals plakken, kleuren, tekenen, kleien, verven, samen (buiten) spelen, voorlezen.
11.00 – 11.30 uur	Vrij spelen. Vaste verschoonronde: alle luiers worden verschoond, of dat nou wel of niet pas gebeurd is en de oudere kinderen gaan op het potje of naar de wc.
9.30 – 11.30 uur	Muziekpedagoog komt op wisselende dagen en geeft per peutergroep 45 minuten 'les' in sessies van 7 weken. Voor de babygroep is dit 15 minuten. De gymdocent komt op wisselende dagen en geeft aan combinatiegroepen van 3-plussers circa drie kwartier 'les'.
11.30 – 12.30 uur	Het tijdstip van het fruit eten wordt aan deze lessen aangepast. De kinderen worden uitgekleed en gaan daarna aan tafel voor de broodmaaltijd met een beker melk. De kinderen en de pedagogisch medewerkers zitten met z'n allen aan tafel voor de broodmaaltijd met een beker melk. Op het moment dat iedereen klaar zit om te gaan eten, wordt "smakelijk eten" gezongen. De peuters en ook de oudste baby's worden gestimuleerd om zelf hun broodje te smeren. Ze krijgen een kindermesje en een beetje boter. De pedagogisch medewerker helpt bij het beleggen van het broodje. Kinderen mogen zelf kiezen of ze beginnen met zoet of hartig broodbeleg, bij het tweede broodjes wordt er gestimuleerd om het tegenover gestelde te kiezen. Bij de baby's worden kinderen van ouder dan één jaar gevraagd wat zij op hun brood willen, ze mogen dit dan aanwijzen of kunnen zeggen wat ze willen. Kinderen worden gestimuleerd na hun eerste boterham om een paar slokjes melk te drinken, maar het leeg drinken van de beker is geen verplichting. Kleine kinderen kunnen betrokken worden bij het eetmoment door ze op schoot te zetten.
12.30 – 13.00 uur	De kinderen worden in bed gelegd. Eén van de pedagogisch medewerkers blijft in de slaapruijnte tot alle kinderen slapen. Zij vertelt een verhaaltje of leest voor uit een boekje.
13.00 – 15.00 uur	Tijd voor het opruimen van de speelruimte, het bijwerken van de schriftjes, pauze voor de pedagogisch medewerkers en de voorbereiding van de middag. Met de kinderen die niet meer slapen worden Peuterplus activiteiten gedaan. Dit zijn activiteiten gericht op de cognitieve ontwikkeling van de oudere peuters ter voorbereiding op de basisschool. Met de drie-

	plussers die nog wel slapen worden deze werkjes gedaan op andere momenten van de dag. Deze Peuterplusactiviteiten worden wel gestimuleerd, maar niet opgedrongen.
15.00 – 15.30 uur	Alle kinderen zijn inmiddels weer op en drinken gezamenlijk water en eten crackers of fruit.
15.30 – 16.00 uur	De kinderen worden aangekleed en tevens is er een vaste verschoonronde.
15.30 – 18.30 uur	Vrij (buiten) spelen en aanbod van activiteiten. De kinderen kunnen vanaf 16.00 uur opgehaald worden. Voor 17.00 uur, wanneer de eerste pedagogisch medewerker naar huis gaat, vindt nog een luiercontrole plaats.
18.30 uur	Einde van de dag op het kinderdagverblijf.

4.3 Activiteiten

Op de babygroepen wordt met de kinderen gezongen, gelezen, gedanst en veel geknuffeld. Op alle babygroepen wordt muzikles gegeven door een muziekdocent die werkt volgens de methode van “muziek op schoot”.

Het spelmateriaal op de peutergroepen is afgestemd op de ontwikkeling van een peuter. Zo is er een keukentje, een poppenhoek, een bouwhoek en een leeshoek. Naast de dagelijkse activiteiten zoals boekjes lezen, liedjes zingen en knutselen worden er ook nog extra activiteiten aan de peuters aangeboden: muzikles, peuterplus piramide programma en peutergymnastiek. De muzikles is ook bij de peuters erg populair. Onze peuters doen enthousiast mee met zingen, handjes klappen of muziek maken.

Vanaf drie jaar mogen de peuters mee doen aan peutergymnastiek, dat wordt gegeven door een ALO docent. Hierbij wordt er gebruik gemaakt van speciaal gymmateriaal o.a. een mini trampoline, hoepels, ballen, matten, enz. De kinderen ontwikkelen hierbij hun motoriek, maar leren ook kleuren en tellen.

Vanaf drie en een half mogen de peuters mee doen aan het peuterplus piramide programma. Dit is ter voorbereiding voor de basisschool. De kinderen spelen hierbij spelletjes en doen opdrachten die ze straks op de basisschool ook gaan doen. Ze leren o.a. zelfstandig knippen, vormen en kleuren herkennen. Dit biedt de kinderen extra uitdaging en wat meer zekerheid op de basisschool. Pedagogisch medewerkers doen dit op de groep zelf en één ochtend in de week gebeurt dit buiten de groep onder begeleiding van een pedagogisch medewerker.

Het hele jaar door worden er verschillende knutsel en doe-activiteiten aangeboden. Daarnaast vieren we alle feestdagen met liedjes, knutsels en leuke andere activiteiten.

5. Verantwoorde kinderopvang

5.1 Mentor

Om het kind echt centraal te stellen, heeft iedere pedagogisch medewerker kinderen van de groep toegewezen gekregen waar hij/zij de mentor van is. De mentor is het vaste aanspreekpunt voor ouders, houdt het intakegesprek, bespreekt bijzondere zaken met de ouders, is degene die de kinderestafette invult, bespreekt deze met de ouder en doet de overdracht van de baby- naar de peutergroep toe. Mocht het zo zijn dat de ouder niet de mogelijkheid heeft om op de dag te komen waarop de bewuste medewerker aanwezig is dan neemt een collega het gesprek over.

De mentor volgt nog bewuster de ontwikkeling van de toegewezen mentorkinderen. De dagelijkse overdracht mag door iedere pedagogisch medewerker aan de ouder worden gegeven. Het schriftje wordt door iedere pedagogisch medewerker geschreven.

5.2 Samenwerking basisschool

Vanaf januari 2018 verzorgen wij de overdracht van het kinderdagverblijf naar de basisschool/BSO. Dat betekent dat we informatie over de ontwikkeling van het kind van Mirakel overdragen aan de basisschool/BSO. De overdracht zal in overleg met ouders en school schriftelijk gedaan worden, mocht het nodig zijn dan volgt er een afspraak.

De reden voor deze overdracht is dat de school met deze gegevens beter kan aansluiten bij de ontwikkeling van het kind, omdat het een beeld geeft van wat het kind al beheerst, hoe het kind leert en bij welke aanpak het gebaat is. De gegevens vanuit de kinderestafette wordt hiervoor gebruikt.

Voordat informatie wordt overgedragen aan de basisschool, worden de ouder(s) geïnformeerd over de overdracht. Het formulier en de bijlage(n) worden met de ouders doorgenomen en zij ontvangen een kopie.

5.3 Vierogen principe

In het kader van de veiligheid is het belangrijk dat er transparantie is binnen het kinderdagverblijf. Om dit te creëren zijn de deuren en ramen open en voor het merendeel en op kijkhoogte onbeschilderd en niet dichtgeplakt met kunstwerken. Glasstroken in de slaapkamerramen geven zicht in de slaapkamers. De inrichting van de groepsruimtes zijn overzichtelijk en inzichtelijk zonder afbreuk te doen aan de themahoeken.

Verder is er nooit één pedagogisch medewerker voorspelbaar lang alleen met kinderen. De kinderen worden het eerste half uur gezamenlijk opgevangen. De pedagogisch medewerkers houden elkaar scherp en spreken elkaar aan waar nodig. De pedagogisch medewerkers en ook de (assistent) leidinggevende lopen regelmatig bij elkaar op de groep naar binnen. Daarnaast zijn er ook een huishoudelijk medewerker(s) aanwezig die regelmatig op de groep zijn voor het ophalen van de was en de vaat e.d. De slaapruijnte van de babygroepen is altijd aangrenzend aan de groep. De slaapkamers zijn voorzien van een babyfoon met camera waarmee medewerkers gehoord en gezien kunnen worden terwijl zij in de slaapruijnte zijn. De deuren van de toiletruimtes staan altijd open en zijn gesitueerd tussen twee peutergroepen in. De kinderen worden bij het aan- en uitkleden

zoveel mogelijk gestimuleerd om zichzelf aan en uit te kleden ter bevordering van de zelfredzaamheid. Bij Radboud staan de deuren van de groepen open als er geen tweede medewerker aanwezig is zoals o.a. bij de vroege dienst en de pauze.

Bij het buiten spelen is een pedagogisch medewerker niet langdurig of structureel alleen met de kinderen. Het buitenspelen gebeurt op speelplaatsen die zichtbaar zijn voor andere pedagogisch medewerkers. Daarnaast is de vestiging Mirakel Radboud omringd door woningen. Van de omwonenden verwachten wij geen directe betrokkenheid en input, wel belemmert het de pedagogisch medewerkers om gedrag te vertonen dat niet toelaatbaar is. Uitstapjes geschieden altijd met minimaal twee pedagogisch medewerkers. Buiten de regels binnen het kinderdagverblijf mogen medewerkers niet op kinderen van ouders thuis passen en geen foto's van kinderen op social media plaatsen, hetgeen vastgelegd is in de arbeidsovereenkomst. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de assistent leidinggevende waar u het protocol 'omgangsvormen met betrekking tot de kinderen' en 'het respecteren van grenzen en privacy van kinderen' kunt inzien. Het vierogen principe komt ook terug in het beleid omtrent veiligheid.

5.4 Drie uursregeling

Mirakel is geopend van 07:30-18:30 uur en hanteert de 3-uursregeling volgens de wet IKK als volgt: van 07:30-08:00 uur wordt er op de baby- en peutergroep niet afgeweken van de BKR. Op dat moment is er namelijk 1 pedagogisch medewerker aanwezig met minder dan 5 baby's en 1 pedagogisch medewerker met minder dan 7 peuters.

Vanaf 8.00 uur komen er nog een baby pedagogisch medewerker en peuter pedagogisch medewerker bij en gaan de kinderen naar hun eigen groep, er wordt dan niet afgeweken van de BKR.

Vanaf 08:30-09:30 uur staan de op de beide babygroepen en peutergroepen de pedagogisch medewerker alleen op de groep en wordt de BKR overschreden. Om 09:30 uur starten de volgende 2e baby pedagogisch medewerker en peuter pedagogisch medewerker en werken wij tot 13:00 uur weer volgens de BKR.

Mirakel hanteert als pauze tijden: 13:00-13:30 uur en 14.00-14.30 uur tijdens deze twee pauze momenten wijken wij één uur af van de BKR.

Vervolgens voldoet Mirakel van 14:30-17:00 uur weer aan de BKR. Vanaf 16.30 vertrekken, indien de BKR norm dat toelaat, de eerste pedagogisch medewerkers. Mocht de BKR dit niet toelaten dan blijven de pedagogisch medewerker langer. Hierdoor wordt er van 17:00-18:00 uur wederom afgeweken wordt van de BKR.

Gezien het feit dat de meeste kinderen voor 18.00 uur zijn opgehaald, voldoet Mirakel op dat moment weer aan de BKR. Wij controleren de BKR door het bijhouden van de breng- en haaltijden op het dagschema dat op alle groepen gehanteerd wordt.

Als het merendeel van de kinderen op bed ligt hebben de medewerkers afwisselend pauze van een half uur of uur, dit hangt af van het kindaanstal.

De pauzes worden aangepast aan de tijden dat de kinderen in bed liggen en is tussen 13.00 uur en 15.00 uur.

Bij de groepen hangt het rooster hoe laat de medewerkers pauze hebben. Mocht hiervan afgeweken worden staat dit bij de groep vermeld.

De Nijntje groep

Maandag

Eerste pauze	13.00 – 13.30 uur
Tweede pauze	14.00 – 14.30 uur

De pedagogisch medewerkers hebben een half uur pauze tenzij de groep afmeldingen heeft waardoor het kindaantal 4 of lager is.

Dinsdag

Eerste pauze	13.00 – 13.30 uur
Tweede pauze	14.00 – 14.30 uur

De pedagogisch medewerkers hebben een half uur pauze tenzij de groep afmeldingen heeft waardoor het kindaantal 4 of lager is.

Woensdag

Eerste pauze	13.00 – 13.30 uur
Tweede pauze	14.00 – 14.30 uur

De pedagogisch medewerkers hebben een half uur pauze tenzij de groep afmeldingen heeft waardoor het kindaantal 4 of lager is.

Donderdag

Eerste pauze	13.00 – 13.30 uur
Tweede pauze	14.00 – 14.30 uur

De pedagogisch medewerkers hebben een half uur pauze tenzij de groep afmeldingen heeft waardoor het kindaantal 4 of lager is.

Vrijdag

Eerste pauze	13.00 – 14.00 uur
Tweede pauze	14.00 – 15.00 uur

De pedagogisch medewerkers hebben één uur pauze tenzij de groep extra kinderen heeft aangenomen waardoor het kindaantal 5 of meer is, of één van de pedagogisch medewerkers wordt ingezet op een andere groep of het kindaantal is 4 of lager.

Het Sprookjesbos

Maandag

Eerste pauze	13.00 – 13.30 uur
Tweede pauze	14.00 – 14.30 uur

De pedagogisch medewerkers hebben een half uur pauze tenzij de groep afmeldingen heeft waardoor het kindaantal 4 of lager is.

Dinsdag

Eerste pauze	13.00 – 13.30 uur
Tweede pauze	14.00 – 14.30 uur

De pedagogisch medewerkers hebben een half uur pauze tenzij de groep afmeldingen heeft waardoor het kindaantal 4 of lager is.

Woensdag

Eerste pauze	13.00 – 13.30 uur
Tweede pauze	14.00 – 14.30 uur

De pedagogisch medewerkers hebben een half uur pauze tenzij de groep afmeldingen heeft waardoor het kindaantal 4 of lager is.

Donderdag

Eerste pauze	13.00 – 13.30 uur
Tweede pauze	14.00 – 14.30 uur

De pedagogisch medewerkers hebben een half uur pauze tenzij de groep afmeldingen heeft waardoor het kindaantal 4 of lager is.

Vrijdag

Eerste pauze	13.00 – 13.30 uur
Tweede pauze	14.00 – 14.30 uur

De pedagogisch medewerkers hebben een half uur pauze tenzij de groep afmeldingen heeft waardoor het kindaantal 4 of lager is.

De Disneygroep

Maandag

Eerste pauze	13.00 – 13.30 uur
Tweede pauze	14.00 – 14.30 uur

De pedagogisch medewerkers hebben een half uur pauze tenzij de groep afmeldingen heeft waardoor het kindaantal 8 of lager is.

Dinsdag

Eerste pauze	13.00 – 13.30 uur
Tweede pauze	14.00 – 14.30 uur

De pedagogisch medewerkers hebben een half uur pauze tenzij de groep afmeldingen heeft waardoor het kindaantal 8 of lager is.

Woensdag

Eerste pauze	13.00 – 14.00 uur
Tweede pauze	14.00 – 15.00 uur

De pedagogisch medewerkers hebben één uur pauze tenzij de groep extra kinderen heeft aangenomen waardoor het kindaantal 9 of meer is, of één van de pedagogisch medewerkers wordt ingezet op een andere groep, of het kindaantal is 8 of lager.

Donderdag

Eerste pauze	13.00 – 13.30 uur
Tweede pauze	14.00 – 14.30 uur

De pedagogisch medewerkers hebben een half uur pauze tenzij de groep afmeldingen heeft waardoor het kindaantal 8 of lager is.

Vrijdag

Eerste pauze	13.00 – 14.00 uur
Tweede pauze	14.00 – 15.00 uur

De pedagogisch medewerkers hebben één uur pauze tenzij de groep extra kinderen heeft aangenomen waardoor het kindaantal 9 of meer is, of één van de pedagogisch medewerkers wordt ingezet op een andere groep, of het kindaantal is 8 of lager.

De Kikkergroep

Maandag

Eerste pauze	13.00 – 13.30 uur
Tweede pauze	14.00 – 14.30 uur

De pedagogisch medewerkers hebben een half uur pauze tenzij de groep afmeldingen heeft waardoor het kindaantal 8 of lager is.

Dinsdag

Eerste pauze	13.00 – 13.30 uur
Tweede pauze	14.00 – 14.30 uur

De pedagogisch medewerkers hebben een half uur pauze tenzij de groep afmeldingen heeft waardoor het kindaantal 8 of lager is.

Woensdag

Eerste pauze	13.00 – 13.30 uur
Tweede pauze	14.00 – 14.30 uur

De pedagogisch medewerkers hebben een half uur pauze tenzij de groep afmeldingen heeft waardoor het kindaantal 8 of lager is.

Donderdag

Eerste pauze	13.00 – 13.30 uur
Tweede pauze	14.00 – 14.30 uur

De pedagogisch medewerkers hebben een half uur pauze tenzij de groep afmeldingen heeft waardoor het kindaantal 8 of lager is.

Vrijdag

Eerste pauze	13.00 – 14.00 uur
Tweede pauze	14.00 – 15.00 uur

De pedagogisch medewerkers hebben één uur pauze tenzij de groep extra kinderen heeft aangenomen waardoor het kindaantal 9 of meer is, of omdat één van de pedagogisch medewerkers wordt ingezet op een andere groep, of het kindaantal is 8 of lager.

6. Medewerkers

6.1 Werkwijze

De pedagogisch medewerkers hebben minimaal een PW3 (Pedagogisch Werker niveau 3) of aanverwante opleiding. Daarbij zorgen wij er voor dat zij onze visie en uitgangspunten goed kunnen uitdragen bij hun dagelijkse werkzaamheden. Zij worden hierin begeleid door de leidinggevenden en de assistent leidinggevenden, die pedagogische en praktische ondersteuning bieden en om de vier weken met hen een groepsbespreking houden waarin werkafspraken worden gemaakt. Deze groepsbespreking kent een vaste agenda. Aan bod komen: de kinderen, de kindplanning, de samenwerking, de peuterplus piramide activiteiten, eventuele planning/voorbereiding/evaluatie ouderavond, de beroepshouding ten aanzien van het beleid omtrent veiligheid en gezondheid, hygiëne en ergonomisch werken.

Minimaal één keer per halfjaar vindt in de avonden een teamoverleg plaats, voorgezeten door leidinggevenden en de assistent leidinggevenden, waarin ideeën en gedachten worden uitgewisseld ten aanzien van beleidszaken.

Aan de ene kant hebben pedagogisch medewerkers een grote vrijheid in het ontplooiën van allerlei activiteiten en aan de andere kant dient gestructureerd gewerkt te worden volgens regels en protocollen. Of het nou gaat over het vieren van een verjaardag, corrigeren en belonen of het plannen van een uitstapje. Kinderen, ouders en pedagogisch medewerkers, dienen te weten waar men aan toe is en wat zij kunnen en mogen verwachten.

Houvast voor medewerkers biedt de 'protocolmap Mirakel' die is te vinden op iedere groep. Deze is te allen tijde voor ouders in te zien of op te vragen bij de (assistent) leidinggevenden. Op de website staan voor de ouders de meest relevante protocollen.

De kinderen worden gedurende de hele dag door de pedagogisch medewerkers 'geobserveerd'. Ieder kind wordt zorgvuldig gevolgd en er wordt gekeken hoe het kind zich op alle ontwikkelingsgebieden, lichamelijk, cognitief en sociaal-emotioneel, ontplooit. Deze bevindingen worden met regelmaat beschreven als het piramide thema afgelopen is. De creatieve activiteiten hiervan worden ingeplakt in het plakboek.

Bij het breng- en haal moment bespreken de pedagogisch medewerker kort met de ouders hoe de dag is verlopen en of er bijzonderheden zijn. Bij grotere bijzonderheden, die beter zijn om niet in het bijzijn van het kind of andere ouders te vertellen, wordt de ouder telefonisch ingelicht of voor een gesprek uitgenodigd. Daarnaast worden de kinderen besproken in de maandelijkse overleggen die plaatsvinden tussen de pedagogisch medewerkers van de groep en de leidinggevende.

6.2 Ondersteunend personeel

De pedagogisch medewerkers zijn er primair voor de kinderen. Vanuit de organisatie wordt dan ook allerlei ondersteuning geboden. Een huishoudelijk medewerker die dagelijks ondersteuning biedt, een technische dienst die regelmatig langs komt voor de klussen, de kindplanning en administratieve afhandeling gebeurt centraal op het hoofdkantoor.

Tenslotte is er een de pedagogisch coach die 24 uur per week voor alle vestigingen van Mirakel aanwezig is. De coach geeft adviezen aan de (assistent) leidinggevenden en pedagogisch medewerkers daar waar nodig. Daarnaast schrijft en implementeert zij in samenwerking met leidinggevenden en de (assistent) leidinggevenden protocollen en zorgt dat het pedagogisch beleid actueel blijft. Tevens regelt de pedagogisch coach cursussen, scholing (in overleg met de personeelsmedewerker) en is zij regelmatig boventallig op de groepen aanwezig voor het coachen van de medewerkers.

6.3 Stagiaires

Volgens de CAO Kinderopvang mogen leerling-pedagogisch medewerkers vanaf het moment dat ze de opleiding beginnen worden ingezet als volwaardige kracht, oplopend van 0 – 100%. Mirakel is zich ervan bewust dat wanneer we de geboden kwaliteit willen waarborgen, toekomstige pedagogisch medewerkers een kans moeten geven om werkervaringen te krijgen. Dit houdt in dat zij met goede begeleiding zelfstandig als pedagogisch medewerker mogen functioneren. De begeleiding bestaat uit twee wekelijkse gesprekken met de assistent leidinggevende van de vestiging, daarnaast wordt in de groepsbespreking de samenwerking met de naaste collega's en stagiair besproken. Hoeveel procent de toekomstig pedagogisch medewerker zelfstandig functioneert op de groep is per persoon verschillend.

6.4 Opleiding

Er is één opleiding die specifiek opleidt voor het werk van pedagogisch medewerker. Dit is de opleiding PW3 (Pedagogisch Werk), deze opleiding is op MBO niveau. Met een diploma van de opleiding PW4, mag je in de kinderopvang werken, maar bijvoorbeeld ook als activiteiten begeleider. Mirakel is een erkend leerbedrijf voor PW3 en PW4 en daarnaast ook voor MBO niveau 1 en 2. De opleidingen PW3 en PW4 kennen 2 varianten, de zgn. BOL (Beroepsopleidend Leren) en de BBL (Beroepsbegeleidend Leren) variant.

De BOL-ers gaan naar school en moeten daarnaast een aantal blokken stage lopen. De BOL-er heeft bij Mirakel een stage-overeenkomst en hij/zij wordt begeleidt door een pedagogisch medewerker op minimaal MBO 3 niveau.

De BOL-er staat naast 2 gediplomeerde pedagogisch medewerkers (boventallig) op de groep. Het aantal uur wat hij/zij per week werkt is afhankelijk van het leerjaar waar de BOL-er in zit.

De BBL-er heeft bij Mirakel een werk-leer overeenkomst. Dit houdt in dat hij/zij pedagogisch medewerker in opleiding is en daarnaast één keer in de week naar school gaan. Voor meer informatie ligt het protocol begeleiding BBL en BOL ter inzage op de vestiging. Voor alle stagiaires geldt dat ze de gebruikelijke sollicitatie procedure doorlopen.

De pedagogisch medewerkers worden regelmatig geschoold. De afgelopen jaren zijn de medewerkers in staat gesteld om de training 'Oog voor Interactie' te volgen. Ook is in 2018 de babytraining van start gegaan. Hierdoor worden de medewerkers nog bewuster van de interactie en responsieve sensitiviteit met de kinderen.

Daarnaast krijgen de medewerkers de kans door het jaar heen om naar verschillende trainingen te gaan, zoals 'kinderen die opvallen' en 'taal- en spraakontwikkeling'.

7. PEDAGOGISCH BELEID

7.1 Opvoedingsdoelen en pedagogische middelen

In de Wet kinderopvang (januari 2005) is bepaald dat de houder van een kindcentrum verantwoorde kinderopvang aanbiedt, waaronder wordt verstaan opvang die bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling van het kind in een veilige en gezonde omgeving. Dit algemene beginsel is verder uitgewerkt in het Convenant Kwaliteit dat is opgesteld door de brancheverenigingen en de Belangenvereniging Ouders in de Kinderopvang en in de beleidsregels Kwaliteit Kinderopvang van het Ministerie van SZW.

Zo dient een pedagogisch beleidsplan in duidelijke en observeerbare termen ten minste een beschrijving te bevatten van: de wijze waarop emotionele veiligheid van kinderen wordt gewaarborgd, de mogelijkheden voor kinderen tot ontwikkeling van hun persoonlijke- en sociale competentie en de wijze waarop de overdracht van normen en waarden aan kinderen plaatsvindt (beleidsregels art. 2.2).

Voor de pedagogische onderbouwing van de Wet kinderopvang en de bijbehorende beleidsregels, is gekozen voor de opvoedingsdoelen van professor J.M.A. Riksen-Walraven. Deze opvoedingsdoelen zijn beschreven in haar inaugurele rede "Tijd voor kwaliteit in de kinderopvang", uitgesproken bij haar aanvaarding van het ambt van hoogleraar in het empirisch onderzoek naar en theorievorming over kinderopvang voor kinderen van 0 – 12 jaar aan de Universiteit van Amsterdam.

Zij omschrijft die opvoedingsdoelen als volgt:

'Als de vier pedagogische basisdoelen van de opvoeding van kinderen in gezin en kinderopvang beschouw ik het aanbieden aan kinderen van:

1. een gevoel van **'emotionele' veiligheid;**
2. gelegenheid tot het **ontwikkelen van persoonlijke competentie;**
3. gelegenheid tot het **ontwikkelen van sociale competentie;**
4. de kans om zich **waarden en normen**, de 'cultuur' van een samenleving eigen te maken.'

Deze vier competenties ziet zij als gemeenschappelijke basisdoelen voor de opvoeding in zowel de kinderopvang als in het gezin. Zij gaat er van uit dat de basisdoelen in principe hetzelfde zijn, maar dat de kinderopvang andere en vaak ook meer middelen ter beschikking heeft om deze te realiseren dan het gezin. Ze zijn geformuleerd aan de hand van de vraag wat kinderen nodig hebben voor hun welzijn en ontwikkeling ook met het oog op hun later functioneren en welke ervaringen hierin belangrijk zijn.

Deze ervaringen moeten elk kind geboden worden, niet alleen binnen de context van het gezin, maar ook in de kinderopvang als complementaire opvoedingssituatie.

Aan de 4 hierboven genoemde basisdoelen van de opvoeding, voegt Mirakel nog 2 andere doelen toe die eveneens belangrijk zijn:

5. **stimuleren van creativiteit;** fantasie en expressie, muziek en dans
6. **stimuleren van de motorische ontwikkeling;** sport en spel.

7.2 Bieden van emotionele veiligheid

Het bieden van emotionele veiligheid is van primair belang. Het draagt niet alleen bij aan het welbevinden van de kinderen, want een onveilig klimaat staat het realiseren van de andere pedagogische doelstellingen in de weg.

De factoren die kunnen bijdragen aan het ontwikkelen van een gevoel van veiligheid en de middelen die Mirakel hiertoe inzet zijn:

7.2.1 Relatie met pedagogisch medewerkers

Voor het opbouwen van een relatie is continuïteit van groot belang: vaste pedagogisch medewerkers die de kinderen kennen en kunnen inspelen op hun individuele behoeften, die hun vertrouwen hebben en geven, evenals een gevoel van geborgenheid en met oog voor de kinderen die niet zo snel uit zichzelf komen. Wij hanteren dan ook een ruime personeelsbezetting van vaste medewerkers, zodat ziekte en vrije dagen zoveel mogelijk intern kunnen worden opgelost en zo min mogelijk gewerkt moet worden met voor de kinderen 'vreemde gezichten' in de vorm van bijvoorbeeld uitzendkrachten.

De groepsleiding weet precies wat van hen verwacht wordt ten aanzien van de responsieve en sensitieve houding die ze dienen aan te nemen jegens de kinderen. Dit is uitgewerkt in het protocol 'Beroepshouding' en is een vast agendapunt in de maandelijkse groepsbespreking.

De muziektoppedagoog: De muzieklles bouwt mee aan de band tussen pedagogisch medewerkers en kinderen. Tijdens de muzieklles vertolken de pedagogisch medewerkers de rol van het 'veilige thuisfront'. Naast dat de muzieklessen vooral leuk en gezellig zijn, zijn ze namelijk ook heel spannend. Het is de bedoeling dat alle emotionele rolluiken van de kinderen open gaan. Speciale aandacht wordt dan ook besteed aan de positieve stimulans naar de kinderen toe, zodat ze leren een goed gevoel over zichzelf te hebben. Ook komt de emotionele ontwikkeling terug in de activiteiten die we tijdens de muzieklessen doen, bijvoorbeeld: liedjes over emoties.

7.2.2 Relatie met andere kinderen

De aanwezigheid van vertrouwde groepsgenootjes van min of meer dezelfde leeftijd wordt gewaarborgd op de groepen.

Door het aanbieden van activiteiten voor de hele groep of in deelgroepjes leren kinderen samen spelen en delen en doen ze samen leuke dingen. Ook de muzieklles, peuterplus en de peutergym spelen in op dit aspect.

Het vrije spel moment start, alle kinderen kiezen een hoek behalve Henk (2 jaar). Hij weet niet zo goed wat hij wil doen. De pedagogisch medewerker stelt voor om in de hoeken te kijken, zodat hij kan zien waarmee hij kan spelen. Wanneer Henk in de bouwhoek staat zegt Willem (3 jaar) tegen Henk: "Kijk dit is mijn toren." De pedagogisch medewerker geeft een compliment over de toren en vraagt of Henk ook zo'n grote toren wil bouwen en ze reikt hem een blokje aan. Henk pakt het blokje en begint te bouwen. Willem gooit zijn eigen toren om, Henk en Willem lachen samen.

Willem helpt Henk om de toren te bouwen. De pedagogisch medewerker geeft een compliment over hun samenspel.

Naast het groepsgebeuren vinden wij het ook heel belangrijk dat er ruimte is voor vrij spel en dat er rekening gehouden wordt met de eigenheid van ieder kind, dat eigen initiatieven worden aangemoedigd en dat ieder 'karakter' wordt gerespecteerd. De groepsleiding is zich bewust van het feit dat ze een voorbeeldfunctie heeft op communicatief- en sociaal gebied en een begeleidende rol heeft in het sociale verkeer tussen kinderen onderling, het geen de kinderen een veilig gevoel geeft.

7.2.3 Inrichting van omgeving

De basisinrichting van de lokalen is bij Mirakel in lichte tinten en er wordt gewerkt met losse kasten, waarmee speelhoeken kunnen worden afgeschermd om een gevoel van geborgenheid creëren. Kleur wordt aangebracht door middel van accessoires, speelgoed, raamschilderingen en de wisselende 'tentoonstellingen' van knutsels en dergelijke.

In de slaapkamer slapen kinderen altijd in hetzelfde bedje.

Buiten kan naar hartenlust gerend worden en gespeeld met speciaal buitenmateriaal.

In de buitenruimte is standaard een vaste zandbak, een speeltoestel, allerlei rollend en rijdend materieel voor de verschillende leeftijden en speelgoed waarmee kringspelletjes gedaan kunnen worden.

7.2.4 Activiteitenaanbod

De dag op de kinderdagverblijven van Mirakel kent een vaste structuur, vaste activiteiten vinden plaats op vaste momenten en terugkerende momenten, zoals bijvoorbeeld het samen nuttigen van de maaltijd, het middagslaapje en het vieren van een verjaardag, kennen vaste rituelen. Een kind weet wat er gaat gebeuren en dat geeft hem een veilig gevoel, de dag kan dan ontspannen verlopen. Binnen deze, in principe, vaste structuur vinden wij het wel belangrijk dat op veel momenten een kind de keuze heeft om wel of niet mee te doen aan het groepsgebeuren en de mogelijkheid heeft om z'n eigen activiteit te kiezen. Dit vraagt van de groepsleiding dat ze soms een stapje terug doet, van actief en stimulerend naar een min of meer passieve doch alerte en voelbare aanwezigheid.

7.3 Ontwikkelen van persoonlijke competentie

Met het begrip 'persoonlijke competentie' wordt bedoeld op brede persoonskenmerken zoals veerkracht, zelfstandigheid en zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit.

Persoonskenmerken die kinderen in staat stellen om allerlei typen problemen adequaat aan te pakken en zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden.

Kinderen kunnen grip krijgen op hun omgeving door middel van ontdekking en spel.

Ontdekken en spel komen vanuit het kind zelf, maar geconcentreerd 'vrij' spel dient te worden bevorderd. De pedagogisch medewerkers hebben hierin een sturende en stimulerende rol.

Pieter (2,5 jaar) heeft een lang spoor gemaakt. Klaas (3 jaar) gaat naast Pieter zitten en begint zijn eigen spoor te bouwen. Op een gegeven moment zijn alle treinbanen op en pakt Pieter het spoor bij Klaas vandaan. De pedagogische medewerker gaat bij de jongens zitten

en vraagt of ze de allerlangste treinbaan ooit kunnen bouwen. Enthousiast zeggen ze: “Ja” en beginnen beide sporen met elkaar te verbinden.

De factoren die kunnen bijdragen aan het ontwikkelen van persoonlijke competentie en de pedagogische middelen die Mirakel hiertoe inzet, zijn:

7.3.1 Inrichting van ruimte en aanbod van materiaal

De kinderen kunnen zich veilig voelen en ongestoord spelen door de afgeschermdedoch inzichtelijke speelhoeken in de lokalen.

In de ‘leeshoek’ bij de bank, kan een kind voor rust kiezen. In de ‘bouwhoek’ of de ‘huishoek’ kan gekozen worden voor actie.

Door de indeling van de stamgroepen op leeftijd is het aangeboden in de lokalen optimaal afgestemd op de ontwikkelingsfasen van de kinderen.

7.3.2 Vaardigheid van pedagogisch medewerkers in begeleiden van spel

Door de materialen en activiteiten die pedagogisch medewerkers aanbieden die aansluiten bij het ontwikkelingsniveau, zie bijlage, de interesses van het individuele kind en de groep, worden kinderen uitgedaagd tot spel. Als kinderen op een bepaald moment geen zin hebben dan worden ze wel door de pedagogisch medewerkers gestimuleerd, maar niet verplicht. De pedagogisch medewerkers zijn daar flexibel in en bieden het gewoon op een ander tijdstip aan.

Eigen initiatief wordt aangemoedigd en de pedagogisch medewerkers zijn stimulerend door middel van complimentjes en het geven van bevestiging.

Boris (1,5 jaar) loopt al een tijdje langs banken en muur. De pedagogisch medewerkers gaan tegenover elkaar zitten. Eén van de pedagogisch medewerkers roept Boris naar zich toe en begint te klappen wanneer Boris losse stapjes zet en haar richting op loopt. “Het is je gelukt!”, roept de pedagogisch medewerker.

Door het jaar heen wordt met thema’s gewerkt en ieder thema omvat meerdere vaste activiteiten: knutselen, zingen/dansen, een buitenactiviteit, voorlezen/verhalen vertellen en peutergym. Kinderen worden ook gestimuleerd om samen te spelen met andere kinderen.

7.3.3 Vertrouwde leeftijdgenootjes en groep

Voor de kinderen zijn er altijd bekende leeftijdgenootjes. Deze leren elkaar steeds beter kennen, waardoor ze meer en beter gaan samen spelen. Ze leren ook ‘ervaringen’ te delen, zoals: elkaar troosten, gewoon plezier hebben met elkaar, zich aan te passen aan anderen, elkaar te respecteren en het goed maken na een ruzietje.

Lisa (3 jaar) is op de groep aanwezig. Gijs (3 jaar) wordt op dat moment door moeder op de groep gebracht en heeft wat moeite met afscheid nemen. Lisa loopt naar Gijs toe, pakt zijn hand en vraagt of hij met haar samen wil spelen. Gijs loopt met Lisa naar de keuken en zwaait intussen zijn moeder gedag.

7.3.4 Bevorderen van zelfstandigheid en geven van inspraak

Een zeer gevarieerd aanbod van activiteiten wordt geboden: peuterplus, muziekles, gymnastiek en beweging, creativiteit, activiteiten gericht op cognitie, taal, fantasie. Op deze manier is er veel dat tegemoet komt aan de individuele behoeften van het kind en wordt het verder uitbouwen van wat het kind kan of wil kunnen, bevorderd.

Aan het bevorderen van zelfstandigheid wordt ook gewerkt in de dagelijkse 'rituelen': kiezen wat je op je boterham wilt of welk fruit je wilt eten, zoveel mogelijk zelf uit-/aankleden, jongere kinderen helpen, zelfstandig drinken, spelkeuze, kiezen van de boekjes waaruit voorgelezen wordt, zindelijkheidstraining en uiteindelijk zelfstandig wc bezoek, enzovoorts.

Max (3 jaar) zit aan tafel en smeert zijn boterham. Na het smeren kijkt hij wat hij op zijn broodje wil. De pedagogisch medewerker ziet dit en vraagt of Max een keuze kan maken. Max knikt van nee en de pedagogisch medewerker benoemt wat er op tafel staat en helpt hem zo met zijn keuze.

7.4 Ontwikkelen van sociale competentie

Het begrip 'sociale competentie' omvat een scala aan sociale kennis en vaardigheden.

Bijvoorbeeld het zich in een ander kunnen verplaatsen, kunnen communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen en het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid. De interactie met leeftijdgenootjes, het deel zijn van een groep en het deelnemen aan groepsgebeurtenissen biedt kinderen een leeromgeving voor het opdoen van sociale competenties. Het geeft aan kinderen kansen om zich te ontwikkelen tot personen die goed functioneren in de samenleving.

Wanneer alle kinderen binnen zijn en aan tafel zitten, wordt er een liedje gezongen waarin de kinderen benoemt worden bijvoorbeeld met het liedje 'goedemorgen'. "Goedemorgen Jasper, wat fijn je weer te zien en wie zit er naast jou weet je dat misschien?" Op deze manier worden de namen van de kinderen geoefend en wordt duidelijk dat ze onderdeel zijn van een groep.

Het samenzijn met vertrouwde pedagogisch medewerkers en bekende leeftijdgenootjes biedt de mogelijkheid de ontwikkeling van relaties en een gevoel van veiligheid te bevorderen. Goede relaties met leeftijdgenootjes bevorderen de kwaliteit van hun uitwisselingen en van hun spel. In zo'n vertrouwde groep kunnen kinderen gevoelens van verbondenheid en sociale verantwoordelijkheid ontwikkelen.

Factoren die van invloed en de pedagogische middelen die Mirakel hiertoe inzet, zijn:

7.4.1 Communicatie

Van onze pedagogisch medewerkers wordt verwacht dat ze responsief zijn en zorgen voor een goede interactie met het kind en de kinderen. Er wordt veel gesproken en interactief voorgelezen, zodat kinderen worden uitgelokt tot praten en vertellen.

Elisa (8 maanden) is klaar met eten. De pedagogisch medewerker zegt: "Elisa, ik heb een washandje voor je gezicht" en dan mag ze haar gezicht eerst zelf schoonmaken. Dit herhaald de medewerker bij alle kinderen. Als ze zelf 'gepoetst' hebben dan zegt de medewerker: "Goed zo Elisa" en de medewerker helpt nog even en benoemt dat zij haar gezicht en handjes schoonmaakt. Dit wordt ook wel gedaan onder het zingen van het liedje "Dit zijn je wangetjes en dit is je kin, dit is jouw mondje met tandjes erin, dit zijn je oren, je ogen, je haar nu nog je neusje en dan ben je klaar."

7.4.2 Positieve interactie met leeftijdgenootjes

De pedagogisch medewerkers moeten beschikken over de vaardigheid om dit in goede banen te leiden. Zij spreken kinderen aan op hun gedrag en nooit op hun persoon. De pedagogisch medewerkers stimuleren tot 'samen spelen en samen delen' door middel van belonen en loven van gewenst gedrag. Doordat de groepsleiding vooral veel positieve aandacht schenkt aan gewenst sociaal gedrag, leert een kind dat het veel prettiger is op een positieve manier aandacht te vragen dan op een negatieve manier. Is een kind niet aanspreekbaar of vertoont het bij herhaling voorkomend negatief gedrag, dan kan een pedagogisch medewerker er voor kiezen het kind voor een korte periode even buiten de groep te plaatsen, maar wel in het lokaal.

Tim (2 jaar) heeft alle auto's verzameld en gaat er mee spelen. Dennis (2,5 jaar) gaat naar Tim en pakt een auto af. Tim pakt vervolgens de auto weer terug. De pedagogisch medewerker heeft het gezien en gaat naar Tim en Dennis toe. Ze vraagt wie de auto eerst had, Tim zegt: "Ik." De pedagogisch medewerker zegt: "Dennis wil ook graag met de auto's spelen en jij hebt alle auto's al gepakt dus ze zijn nu op." Tegen Dennis zegt ze: "Vraag maar aan Tim of je ook met een auto mag spelen." "Mag ik een auto?" vraagt Dennis. Tim geeft een auto aan Dennis. De pedagogisch medewerker benoemt dat het lief is dat Tim een auto met Dennis heeft gedeeld.

7.4.3 Bevorderen morele ontwikkeling

Goed voorbeeld doet goed volgen! Van pedagogisch medewerkers wordt prosociaal gedrag verwacht. Zij geven uitleg over sociale overtredingen. Afspraken zijn gemaakt met kinderen over omgangsvormen en als daar niet aan gehouden wordt treden pedagogisch medewerkers corrigerend op in de zin dat ze zullen aanmoedigen tot bijvoorbeeld het maken van excuses, tot troosten of tot helpen.

Roos (1 jaar) speelt met een blokkendoos, ze gooit de blokken in en uit de doos. Roos wordt zo enthousiast dat ze een blok in de lucht gooit. Het blokje komt op Anna haar hoofd. Anna begint te huilen en een pedagogisch medewerker loopt naar hun toe. Anna wijst naar Roos. De pedagogisch medewerker geeft aan dat het pijn doet wanneer je een blok op je hoofd krijgt en beschrijft dat Anna huilt en pijn heeft. Ze vraagt Roos om

met de blokken te spelen op de grond en dat ze Anna aait/knuffel geeft om het goed te maken.

7.4.4 Spelmateriaal en activiteitsaanbod

Op de groepen en ook voor buiten is spelmateriaal voor zowel individueel als gezamenlijk gebruik. Gezamenlijke activiteiten worden aangeboden in het kader van de peuterplus thema's waarmee gewerkt wordt. Door de muzikles en de peutergym ervaren kinderen onder andere plezier en succes, maar het is ook een aanzet tot het leren omgaan met frustraties en conflicten.

7.5 Normen en waarden

Tot het bevorderen van socialisatie en cultuuroverdracht zijn extra mogelijkheden binnen de kinderopvang want een kindercentrum is een bredere samenleving dan het gezin. Kinderen komen in aanraking met andere aspecten van de cultuur en met de diversiteit van de samenleving. Zo krijgen kinderen de kans krijgen om zich de waarden en normen, eigen te maken van de samenleving waarvan zij deel uitmaken.

7.5.1 Afspraken en omgangsvormen

Bij Mirakel worden afspraken en omgangsvormen voor verschillende situaties en voor verschillende ruimtes, besproken en vastgesteld met collega's en deels ook met de kinderen. Van basale omgangsvormen zoals het elkaar met de naam aanspreken, groeten, op je beurt wachten, niet door elkaar heen praten enzovoorts tot en met de omgangsvormen voor specifieke situaties zoals de maaltijd, het spel, conflicten et cetera. Duidelijk en consequent moet worden gehandeld ten aanzien van wat mag en van wat moet. Zo mag je bijvoorbeeld naar de wc, maar daarna moet je handen wassen.

Tevens worden afspraken gemaakt wat de manieren zijn om elkaar aan gemaakte afspraken te houden. Van een ieder binnen Mirakel wordt verwacht dat hij/zij anderen met respect behandelt. Het elkaar met respect behandelen is 'de waarde'. Dit vertaalt zich op het kinderdagverblijf in normen, zoals bijvoorbeeld dat fysiek en verbaal geweld niet zijn toegestaan.

De continue uitwisseling van waarden en normen vindt in een groep kinderen ook onbewust plaats. Tussen kinderen onderling speelt eigenlijk voortdurend wat hoort en niet hoort, hetgeen door de pedagogisch medewerkers kan worden bijgestuurd en eventueel in goede banen geleid. In bijvoorbeeld spelsituaties kunnen kinderen wel eens te enthousiast zijn in hun normerend gedrag.

De peuters zitten aan tafel. Er wordt per kind gevraagd wat ze op hun boterham willen. Lynn (3 jaar) zit in het midden, ze zegt: "Ik wil humus op mijn brood." Terwijl de pedagogisch medewerker aan een ander kindje vraagt wat hij op zijn broodje wil hebben. Het gaat Lynn niet snel genoeg en ze zegt nog eens: "Ik wil humus." De pedagogisch medewerker zegt: "Lynn, ik heb je gehoord. De medewerker vraagt het nu aan Tim: "Jij bent daarna aan de beurt." Als de pedagogisch medewerker klaar is zegt ze tegen Lynn: "Je hebt goed gewacht, wat wil je op je brood?"

7.5.2 Cultuuroverdracht

Cultuuroverdracht vindt plaats doordat op Mirakel kinderen en pedagogisch medewerkers van verschillende achtergronden bij elkaar komen. Hiermee wordt ook zoveel mogelijk rekening gehouden.

Aan cultuuroverdracht wordt ook bewust gewerkt door middel van de wisselende thema's waarmee gewerkt wordt en de daaraan gekoppelde activiteiten.

Ook tijdens de muziekles komt cultuuroverdracht aan bod, door te dansen op diverse soorten muziek en door de afwisseling van traditionele Nederlandse liedjes en nieuwe liedjes, maar ook liedjes uit andere landen.

7.5.3 Maatschappelijke betrokkenheid

Mirakel wil uiting geven van een bepaalde maatschappelijke betrokkenheid.

'Bijzondere' kinderen zijn bij ons, indien haalbaar, van harte welkom. Wij hebben kinderen met het Syndroom van Down, met auditieve handicap en ook kinderen die zich op een andere manier ontwikkelen dan het gemiddelde kind.

Leerlingen van De Atlant, een middelbare school voor onder andere moeilijk lerende kinderen, mogen bij ons hun stages vervullen, onder voorwaarde dat hun 'beperking' van ontwikkelingsaard is en er geen gedragsstoornissen zijn. Ze verrichten dan taken van huishoudelijke aard, eten mee met pedagogisch medewerkers en kinderen en mogen meedoen aan activiteiten voor de kinderen. Soms groeien ze zelfs uit tot groepshulp bij Mirakel en hebben dan PW2 (Pedagogisch Werk niveau 2) afgerond. Een groepshulp mag voor de pedagogisch medewerkers ondersteunende taken met de kinderen doen, zoals bijvoorbeeld het geven van flesjes en verschonen van luiers, maar mag ook meespelen met de kinderen. Een groepshulp neemt deel aan het groepsproces maar draagt geen verantwoordelijkheid, staat nooit alleen op de groep en doet geen overdracht aan ouders. Een groepshulp staat boventallig op de groep en wordt dus niet meegerekend in de pedagogisch medewerker-kind-ratio.

7.6 Stimuleren van de taal- en cognitieve ontwikkeling

Het bevorderen van de verstandelijke ontwikkeling door extra stimulans dient al op zeer jonge leeftijd te beginnen. Dat levert ook op de langere termijn, bij kinderen op iets latere leeftijd, een gunstig effect op. Ook op andere ontwikkelingsgebieden zoals de persoonlijke en sociaal-emotionele ontwikkeling.

De factoren en ervaringen die hierin belangrijk en de pedagogische middelen die Mirakel hiertoe inzet, zijn:

7.6.1 Positieve 1 op 1 interacties

Van voornamelijk pedagogisch medewerkers van de babygroep, wordt verwacht dat ze intense en positieve 1 op 1 interacties hebben met de kinderen: oogcontact, gezichtsexpressie, stemgeluid en intonatie, hand-, arm- en hoofdbewegingen, tast. Deze interacties moeten goed zijn afgestemd op de kinderen. Zeer jonge kinderen zijn hier helemaal op gefocust en passen hier hun eigen gezichtsuitdrukkingen, gebaren en geluiden op aan. Het maakt ze alert en bewust van zichzelf en geeft ze het gevoel begrepen te worden.

Vera (6 maanden) ligt op een kledje in de grondbox. Ze begint te huilen, de pedagogisch medewerker loopt naar Vera toe en gaat bij haar op de grond zitten. Ze kijkt naar Vera en reikt speelgoed aan. De pedagogisch medewerker beschrijft wat ze ziet. Vera is even afgeleid maar huilt kort daarna weer. De pedagogisch medewerker tilt Vera op en schommelt haar, ze praat tegen Vera op een rustige toon, dit helpt. Ze voelt dat haar luier vol zit en zegt tegen Vera: “We gaan naar het verschoonkussen om je een schone luier te geven. Het verschoonkussen is een klein beetje koud he, brr. Flapjes los van de luier en hopla, luier af.” De pedagogisch medewerker kietelt op de buik en drukt zachtjes op de neus ‘toet’. Vera glimlacht en de pedagogisch medewerker lacht terug.

7.6.2 Dagelijks speelse activiteiten

Van de pedagogisch medewerkers wordt verwacht dat ze dagelijks speelse ‘activiteiten’ aanbieden die gezamenlijk gedaan worden met de kinderen. De pedagogisch medewerker dient hierbij responsief te zijn en haar gedrag af te stemmen op dat van het kind. Responsiviteit van zowel ouder als pedagogisch medewerker heeft een positief effect op de taal- en cognitieve ontwikkeling. Een effect op de langere termijn is dat het de veerkracht, het zich aan kunnen passen aan veranderende situaties en stress en het zelfvertrouwen van kinderen op iets latere leeftijd, verhoogt.

7.6.3 Aanbieden van materiaal gericht op verstandelijke ontwikkeling

Zinnenprikkelend speelgoed dat reacties oproept en waaraan veel te ontdekken valt, voor de allerjongsten; boekjes, niet alleen om voor te lezen maar ook boekjes om als kind zelf mee aan de slag te gaan, spelletjes en puzzels in allerlei moeilijkheidsgradaties.

7.6.4 Peuterplus activiteiten

Aan de 3,5 – tot 4-jarigen worden aparte activiteiten aangeboden, individueel of in kleine groepjes, gericht op hun verstandelijk ontwikkelingsniveau ter voorbereiding op de basisschool en om hun verblijf op Mirakel op deze leeftijd zinvoller en uitdagender te maken. Deze activiteiten komen voort uit de Piramide Methode van de Cito ontwikkeld in het kader van Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) . Een pedagogisch medewerker die jarenlange ervaring heeft bij Mirakel, is op elke vestiging 1 dag aanwezig om dit te coördineren voor de kinderdagverblijven van Mirakel en om haar collega’s hier in aan te sturen.

Het aanbieden van deze activiteiten buiten de groep gebeurt op een speelse manier, het wordt wel gestimuleerd maar het is geen ‘moeten’. De tuinen van alle dagverblijven hebben natuurlijke speelelementen. Hier kunnen de peuters zowel fietsen als in de zandbak spelen, maar ook ontdekken wat de natuur hen te bieden heeft.

In de tuin staan bakken welke dienen als moestuin. In het voorjaar worden hier bloembollen in gepland, ook wordt er groente in gekweekt. Dit gebeurt samen met de kinderen. De kinderen mogen helpen, planten, water geven en de groente rooien. Ze onderhouden samen met de pedagogisch medewerker de moestuinbakken.

7.6.5 Muziekles

Muziekles wordt wekelijks, op verschillende dagen van de week, aangeboden aan de baby's en de peuters door een muziekpedagoog, in sessies van zeven weken (om de zeven weken wordt van dag gewisseld, zodat alle kinderen verzekerd zijn van muziekles). De baby's krijgen op de groep met de pedagogisch medewerkers 15 minuten muziekles.

De peuters spelen op kleine instrumentjes en leren traditionele en nieuwe liedjes en versjes. Deze liedjes zijn ook vaak zelf bedacht door de muziekdocent en sluiten aan bij de thema's waarmee gewerkt wordt en bij de festiviteiten die door het jaar heen plaatsvinden (Sinterklaas, Kerst, Pasen). Door het zelf zingen en van de liedjes worden de kinderen allerlei begrippen en tegenstellingen aangeleerd. Ook stemvorming is een belangrijk onderdeel van de muzieklessen, het geen van invloed is op de taal- en spraakontwikkeling.

7.6.6 Peutergym

Gymnastiek wordt wekelijks, op verschillende dagen van de week (dag wisselt om de zeven weken), aangeboden aan de peuters vanaf 36 maanden. Dit gebeurt door een bevoegd gymdocent die daarbij gebruik maakt van onder andere gymbankjes, verschillende ballen, hoepels, pylonen, trampoline en gymmatten. Hoewel peutergym primair gericht is op het bevorderen van de motorische ontwikkeling heeft het als neveneffect dat het ook bevorderend werkt op taal- en cognitief gebied. In de lessen zet de gymdocent bewust aan tot het nadenken over oorzaak en gevolg: wat gebeurt er bijvoorbeeld als je een bal recht omhoog gooit? Evenals bij de muziekles worden kinderen allerlei begrippen en tegenstellingen aangeleerd.

7.6.7 Interactief voorlezen en veel communiceren

Van de pedagogisch medewerkers wordt verwacht dat dagelijks wordt voorgelezen. Dit dient te gebeuren op een interactieve wijze. Zo worden twee essentiële onderdelen van de taalontwikkeling van kinderen, woordenschat en verhaalbegrip, gestimuleerd. Het voorlezen van prentenboeken levert het meeste op als de pedagogisch medewerker er in slaagt kinderen aan het denken te zetten over een verhaal, als ze ze prikkelt om met eigen ideeën, oplossingen en voorspellingen te komen. Tijdens het voorlezen wordt ruimte ingebouwd voor kinderen om te komen met opmerkingen, waarop ook wordt ingegaan of waarop een positieve bevestiging volgt. Voor en tijdens het verhaal worden open vragen gesteld die aansluiten bij de belevingswereld van het kind.

Tijdens het thema 'eten' wordt er een boekje over eten voorgelezen. Op de kaft staan appels en andere etenswaren en Fiene en Milo afgebeeld. De pedagogisch medewerker vraagt of de kinderen weten waar het boekje over gaat. "Appels", zeggen de kinderen. De pedagogisch medewerker geeft aan dat ze inderdaad appels ziet en vraagt wie er nog meer op de kaft staan. Elke pagina wordt er gevraagd aan de kinderen wat ze zien en hoe het verhaal verder loopt. Thomas (3,5 jaar) geeft op veel vragen als eerste antwoord, terwijl Sanne (2,5 jaar) nog niet zoveel gezegd heeft. De pedagogisch medewerker vraagt: "Sanne, wat zie jij allemaal op deze bladzijde?" Sanne zegt

verlegen: “Fiene eet taart en verstoep de appel.” De pedagogisch medewerker zegt: “Inderdaad, dat heb jij goed gezien!”

7.7 Stimuleren van creativiteit en fantasie

Het ontwikkelen van de creativiteit en de fantasie, vaardigheden die onmisbaar zijn voor de intellectuele vorming, wordt bij Mirakel zeer belangrijk gevonden. Daaraan wordt dan ook veel tijd en energie besteed.

De factoren en ervaringen die hierin een rol spelen en de middelen die hiervoor worden ingezet door Mirakel, zijn:

7.7.1 Knutselen

Er wordt veel en vaak geknutseld. Niet dagelijks, want als het weer het toelaat vinden wij het ook belangrijk dat buiten gespeeld wordt en een dag heeft naast de maaltijden en de eventuele slaapjes nou eenmaal een beperkt aantal uren.

Van de gemaakte knutsels en werkjes wordt een deel in het lokaal tentoongesteld, gaat een deel mee naar huis en wordt een deel ingeplakt in een boek. Dit boek wordt meegegeven als een kind afscheid neemt. Een grote stimulans voor de fantasie is het speelgoed dat aansluit bij de grotemensenwereld, zoals: keukentjes, strijkplank en dergelijke in de ‘huishoek’, poppenhuis, auto’s, hijskranen en garage, grote poppen met garderobe en kinderwagen.

Er zijn verkleedspullen aanwezig. Hier wordt mee gespeeld of er worden toneelstukjes opgevoerd, onder begeleiding van de pedagogisch medewerkers.

7.7.2 Interactief voorlezen

Zie ook: taal- en cognitieve ontwikkeling.

Door te ‘lezen’ en dagelijks te worden voorgelezen, ontwikkelen kinderen hun creativiteit, fantasie, kunstzinnige vorming en beeldend vermogen. Dit dient wel interactief te gebeuren en door pedagogisch medewerkers die uitstralen dat ze plezier hebben in het voorlezen.

7.7.3 Thema’s

Bij Mirakel wordt door het jaar heen gewerkt met wisselende thema’s. Een aantal daarvan liggen vast, zoals bijvoorbeeld Sinterklaas. Verder worden de thema’s gevolgd van de Piramide methode, waarbij er ruimte is voor eigen ideeën van de medewerkers. Het werken met de thema’s is een vast agendapunt tijdens de maandelijkse groepsbespreking. Verantwoording wordt afgelegd over planning en voortgang en het afgeronde thema wordt geëvalueerd.

Rondom het thema moeten in ieder geval gedaan worden: knutselactiviteiten, een boek of verhaal, een buitenactiviteit, liedjes en dansjes.

7.7.4 Muziekles

Zie ook: taal- en cognitieve ontwikkeling.

De fantasie wordt gestimuleerd door de liedjes en versjes die aansluiten bij de belevingswereld van de kinderen en bij de thema’s. Hierbij wordt bijvoorbeeld een handpop gebruikt. Hiermee worden zelfbewustzijn en zelfvertrouwen gestimuleerd. In

de fantasie kan namelijk alles, dus is alles goed. De handpop komt tot leven, we gaan op reis met de auto en nemen een koe mee. Tijdens de muziekles worden dan ook veel 'doen alsof spelletjes' gedaan.

7.8 Stimuleren van de motorische ontwikkeling van kinderen

De motorische ontwikkeling van kinderen, zowel de grove als de fijne motoriek, wordt eigenlijk doorlopend gestimuleerd bij Mirakel. Onbewust en bewust, door het aanbieden van speelgoed en activiteiten die aansluiten bij de fase van lichamelijke ontwikkeling waar het kind zich op dat moment in bevindt.

Voor het bevorderen van de motorische ontwikkeling zet Mirakel bewust in:

7.8.1 Spelmateriaal

Veel speelgoed op zowel baby- als peutergroepen is gericht op de ontwikkeling van de motoriek: blokken, activity centers, speelkleden met babygym, puzzels, speelgoed om te bouwen (blokken, lego, duplo/primio).

7.8.2 Muziekles

De peuters spelen op kleine instrumentjes en soms maken ze deze ook zelf en dansen en bewegen op muziek en zang. Vrij in de ruimte wordt gedanst voor de eigen expressie, bijvoorbeeld met linten en in de kring wordt gedanst als groepsdans. Vingerspelletjes worden gedaan als stimulans voor de ontwikkeling van de fijne motoriek.

7.8.3 Peutergym

Bewegen is van essentieel belang voor de ontwikkeling van jonge kinderen. Kinderen moeten daarom in staat worden gesteld om een breed en wendbaar bewegingsrepertoire op te bouwen. Mirakel biedt daarom peutergym aan voor de kinderen ouder dan drie jaar. Onder leiding van een gymdocent wordt de motorische ontwikkeling gestimuleerd door middel van verschillende gymactiviteiten. De activiteiten worden zo ingericht dat kinderen de kans krijgen om hun eigen mogelijkheden en grenzen te verkennen. Aan de hand van de grondvormen van het bewegen (lopen, gaan, kruipen, springen etc.) zullen de activiteiten worden aangeboden. Door te differentiëren in de activiteiten kan elk kind op zijn eigen niveau bewegen en in zijn eigen tempo zijn groei in de ontwikkeling door maken. Jonge kinderen bewegen graag en veel en het is zaak dat dit behouden blijft.

7.8.4 Buiten spelen

We gaan minimaal 1 keer per dag naar buiten met de kinderen als het weer het op alle momenten toe laat. Voor de peuters geldt dat het buiten speel moment plaats vindt tussen 10.00 en 11.30 uur en/of 15.30 en 16.30 uur (of 18.30 bij buiten afsluiten en in de winter tot de lantarens aangaan). Er wordt aan het begin van de dag met elkaar overlegd hoe de planning eruit ziet, wanneer beide peutergroepen afspreken om einde van de dag naar buiten te gaan wordt er gezamenlijk met elkaar buiten afgesloten. De buienradar wordt geraadpleegd om te zien wat de voorspelling is van die dag, zodat het

niet voorkomt dat er niet buiten gespeeld wordt omdat het in de middag regent en in de ochtend niet.

De kinderen krijgen ook buitenactiviteiten aangeboden, zoals een kringspel en de pedagogisch medewerkers spelen actief mee. Allerlei materiaal gericht op de ontwikkeling van de motoriek is aanwezig: driewielers, fietsjes, loopauto's, een speeltoestel, zandbakspullen, ballen e.d.

Voor de baby's geldt dat er onderscheidt wordt gemaakt tussen de kinderen die 1 keer slapen en 2 keer slapen. De kinderen die 1 keer slapen hanteren dezelfde regels als de peuters. Voor kinderen die twee of meer keer slapen is het streven om elke dag naar buiten te gaan als het ritme het toe laat.

7.8.5 Knutselen

Verven, knippen, plakken, tekenen, kleuren en kleien, zijn voorbeelden van knutselactiviteiten die gedaan worden die uitermate stimulerend zijn voor de ontwikkeling van de fijne motoriek.

7.8.6 Laten oefenen van dagelijkse dingen

Allerlei dagelijkse 'klusjes' zijn bevorderend voor de motorische ontwikkeling, zoals: eigen boterhammen smeren, zelf aan- en uitkleden en opruimen.

8. Veiligheid en gezondheid

Op onze vestigingen wordt een bewust veiligheids- en gezondheidsbeleid gevoerd. Op de kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang werken wij met diverse protocollen, zoals medicijngebruik, vermoeden van kindermishandeling, deurbeleid enz.

8.1 Beleid

Het veiligheid- en gezondheidsbeleid is een terugkerend agendapunt op de vergaderingen van de oudercommissie met Mirakel en tijdens de teamvergaderingen intern. Elke maand wordt een protocol besproken, zo wordt er getoetst of de praktijk nog overeenkomt met wat er beschreven staat, mocht dit niet het geval zijn dan wordt dit aangepast.

De quickscan gaan we in de loop van 2019 invoeren, dit dient ter ondersteuning van het veilig- en gezondheidsbeleid.

8.2 EHBO/BHV

Het merendeel van pedagogisch medewerkers heeft een cursus kinder-EHBO gevolgd van twee dagdelen. Jaarlijks wordt er door hen een herhalingscursus gevolgd, zodat er elke dag voldoende geschoolde EHBO'ers aanwezig zijn. Op het personeelsrooster staat per dag wie de EHBO'er van dienst is. De EHBO diploma's zijn toegevoegd aan het beleid veiligheid- en gezondheid. Het beleid is in te zien bij de leidinggevenden op de vestiging.

Naast de kinder-EHBO worden er ook jaarlijks BHV-ers opgeleid.

8.3 Hygiëne

Aan de hygiëne wordt op de kinderdagverblijven van Mirakel zeer veel aandacht besteed. Ter ondersteuning van de groepsleiding en voor het schoonhouden van de algemene ruimtes zijn één of meerdere huishoudelijk medewerkers verbonden aan ieder kinderdagverblijf.

8.4 Praktische veiligheid

Er is aandacht voor een aantal praktische zaken die te maken hebben met de veiligheid- en gezondheidsbeleid. Zo is er radiatorbekleding aangebracht, vingerstrips zijn bevestigd aan deuren, veiligheidsglas in de ramen, temperatuurbegrenzers op de kranen, hekjes c.q. tussen deuren in gang/hal, zodat kinderen niet alleen naar buiten kunnen. Mirakel heeft technische medewerkers in dienst die onderhouds- en reparatiewerkzaamheden verrichten aan de gebouwen, tuin, inventaris en speelgoed. De te verrichten werkzaamheden worden eens per maand door middel van een klussenlijst doorgegeven. Op deze lijst wordt ook de stand van zaken bijgehouden.

8.5 Achterwacht

Indien er één in plaats van twee pedagogisch medewerkers om 7.30 uur begint dan is er een achterwacht bereikbaar die binnen 15 minuten op de vestiging aanwezig kan zijn (protocol achterwacht is in te zien bij de pedagogisch medewerkers van de groep en staat beschreven in het veiligheidsbeleid).

8.6 Voedingsbeleid

Het voedingsbeleid van Mirakel is gebaseerd op de adviezen en richtlijnen van het voedingscentrum.

Kinderen hebben voor een goede ontwikkeling gezonde voeding nodig, dit houdt in dat zij alle benodigde voedingsstoffen aangeboden moeten krijgen die het lichaam dagelijks nodig heeft. Naast verantwoorde voeding is voldoende beweging belangrijk voor een goede gezondheid. Door variatie in voeding kunnen de kinderen kennis maken met verschillende smaken en kunnen ze ontdekken wat zij lekker vinden.

Het eet- en drink moment is een gezellig en sociaal gebeuren. Het eetmoment wordt van tevoren aangekondigd, zodat kinderen zich hierop kunnen voorbereiden. Het tafelmoment wordt gezien als een gezamenlijke activiteit, maar dit betekent niet dat altijd alle kinderen aan tafel zitten, baby's volgen bijvoorbeeld hun eigen ritme. Wel zit er altijd 1 pedagogisch medewerker aan tafel tijdens het eten. We stimuleren de zelfstandigheid van de kinderen, door ze bijvoorbeeld de tafel te helpen dekken en hun eigen brood te laten smeren.

Het eten is gericht op de individuele behoefte van het kind. We bieden kinderen eten aan en dwingen ze niet tot eten of drinken. Als er rondom het eten of drinken bij een kind bijzonderheden geconstateerd worden, wordt de ouder door de pedagogisch medewerker hierover geïnformeerd. Indien er sprake is van een allergie of dieet bij een kind, dan wordt hier rekening mee gehouden.

Een kind krijgt 1 maaltijd per dag, de lunch, en daarnaast 's morgens fruit/cracker met water en 's middags fruit/crackers en water. Dit verkleint het risico op overgewicht en tandbederf. Bij deze vaste momenten zitten we aan tafel. Dit ritme helpt kinderen een gezond eetpatroon op te bouwen en geeft ze daarnaast een duidelijke structuur door de dag. Daarnaast leert een kind om niet de hele dag door te eten en te drinken. Echter als een kind dorst heeft mag het altijd water drinken en ook bij warm weer worden de drinkmomenten uitgebreid.

De pedagogisch medewerkers eten gelijktijdig met de kinderen. Dit wordt ook wel pedagogisch mee-eten genoemd. Pedagogisch medewerkers hebben een voorbeeldfunctie, ook tijdens de eetmomenten. De pedagogisch medewerker stimuleert kinderen om te eten, maar dwingt het kind niet. De pedagogisch medewerkers brengen kinderen spelenderwijs waarden en normen bij, maar bovenal zorgen zij dat het gezellig is aan tafel. Zij zingen voordat de maaltijd start, een herkenningsteken dat het eetmoment begint. Tijdens de momenten aan tafel stimuleren de pedagogisch medewerkers gesprekjes met en tussen de kinderen.

9. OUDERS EN VERZORGERS

De ouder die werk en zorg/opvoeding combineert moet er volledig op kunnen vertrouwen dat wij een deel van deze zorg en opvoeding zo goed en gewetensvol mogelijk overnemen en dat wij er voor openstaan dat dit gebeurt op een manier die het beste aansluit bij de ideeën en wensen van de ouder.

Om werk en zorg/opvoeding in praktische zin zo goed mogelijk te kunnen combineren zijn wij, met uitzondering van de reguliere feestdagen en weekenden, 52 weken per jaar dagelijks geopend.

9.1 Algemene informatie naar ouders

Ongeveer vier keer per jaar gaat er een nieuwsbrief uit voor de ouders waarin wordt verteld over het reilen en zeilen op het kinderdagverblijf. Elke 7 weken worden ouders geïnformeerd via een brief over het piramidethema. Ook worden er jaarlijks verschillende festiviteiten georganiseerd waarbij de ouders uitgenodigd worden: voorleesdagen, zomerfeest en het kerstontbijt.

9.2 Overdracht

Op het kinderdagverblijf vinden wij het contact met de ouders zeer belangrijk. Aan het einde van de dag wordt aan alle ouders die hun kind(eren) komen halen een korte overdracht gedaan over wat we, in het algemeen en hun kind in het bijzonder, die dag gedaan hebben en of er nog bijzonderheden zijn. Wanneer iets vervelends gebeurd is, een kind is bijvoorbeeld gevallen en heeft zich daarbij bezeerd, dan bellen wij ouders altijd voordat zij op het kinderdagverblijf komen zodat zij niet voor verrassingen komen te staan. Rondom de verjaardag van het kind worden de ouders jaarlijks door de groepsleiding uitgenodigd voor een 10 minuten gesprek. Dit is naar aanleiding van de ingevulde kinderestafette. Buiten deze gesprekken om kunnen ouders altijd een afspraak maken met de groepsleiding voor een gesprek over hun kind. Daarnaast streven wij er naar organisatie breed thema avonden te organiseren met uiteenlopende kindgerichte thema's. Bij deze avonden zijn pedagogisch medewerkers en (assistent) leidinggevendenden aanwezig van de verschillende vestigingen.

9.3 Wenperiode

Voor de kinderen die voor het eerst bij Mirakel komen wordt een wenschema samengesteld in overleg met de ouders. Mirakel hanteert een wenperiode van maximaal vier dagen, uitzonderingen daargelaten. Het is van belang dat het kind zich prettig en veilig voelt bij ons. De emotionele veiligheid bouw je niet in 4 wendagen op, echter de basis wordt hier wel voorgelegd.

Wendag 1: 10.00 uur -12.00 uur een baby krijgt de eerste voeding en een peuter zit aan tafel voor de lunch om daarna mee te doen aan een activiteit.

Wendag 2: 10.00 uur -14.00 uur

Wendag 3: 10.00 uur -16.00 uur

Wendag 4: volledige dag, van 9.30 uur- 17.00/17.30 uur

Als een kind doorstroomt naar een peutergroep vindt er een overgangsgesprek plaats met de ouders en de pedagogisch medewerker van de peutergroep. Het wennen vindt plaats op de reguliere dagen en wordt intern geregeld, echter wel in overleg met de ouders. Hierbij geldt ook dat er gekeken wordt hoe het gaat met het kind op de nieuwe groep.

9.4 Oudercommissie

Een oudercommissie behartigt de belangen van alle kinderen en ouders van het kinderdagverblijf. Deze komt minimaal vier keer per jaar met de leiding van Mirakel in vergadering bijeen en ziet toe op en brengt advies uit ten aanzien van de kwaliteit in de ruimste zin van het woord.

In het reglement van de oudercommissie heeft Mirakel expliciet opgenomen dat deze bevoegd is om ook ongevraagd te adviseren en niet alleen over de onderwerpen waarover de oudercommissie adviesrecht heeft (Wk art. 40.3).

Het aandrazen van ideeën en adviezen, niet alleen van de oudercommissie maar ook van de individuele ouder, wordt door de organisatie zeer op prijs gesteld en altijd serieus genomen.

9.5 Openingstijden

Mirakel Radboud is 52 weken per jaar en vijf dagen per week geopend. Wij zijn alleen gesloten op de algemeen erkende feestdagen en daarnaast zijn wij op sinterklaasavond, kerstavond en oudjaarsavond gesloten vanaf 15.30 uur.

9.6 Ruil- en extra dagen

Mirakel biedt onder bepaalde voorwaarden onbeperkt ruildagen aan:

- Ruildagen kunnen één maand vooruit toegezegd worden door de pedagogisch medewerkers. In de praktijk blijkt dat we vaak maar twee weken vooruit kunnen kijken. Ouders zullen het per maand opnieuw moeten aanvragen.
- Ruilen kan alleen als de bezetting het toelaat
- Ruildagen kunnen niet ingewisseld worden met een feestdag
- Ruildagen dienen binnen hetzelfde kalenderjaar opgenomen te worden
- Ouders met een arrangement van 46 of 48 weken kunnen uitsluitend in de opvangweken behorende bij hun contract ruildagen inzetten

Naast de ruildagen is het ook mogelijk om extra dagen opvang tegen een gereduceerd tarief aan te vragen.

9.7 Klachtenprocedure

Mirakel heeft in het kader van de Wet kinderopvang een interne klachtenregeling opgesteld.

Deze regeling beschrijft de werkwijze bij het behandelen en registreren van klachten van ouders. Bij voorkeur maken ouders/verzorgers een klacht eerst bespreekbaar bij de direct betrokkene, (assistent) leidinggevende of coördinator van de vestiging. Leidt dit niet tot een bevredigende oplossing, dan kan een formele klacht ingediend worden bij de klachtencoördinator: c.post@kdvmirakel.nl. Een formele klacht wordt schriftelijk ingediend.

Tenslotte kunnen ouders en oudercommissies met vragen en klachten over kinderopvang naar het Klachtenloket Kinderopvang. Dit loket is verbonden aan de Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen.

10. SAMENWERKENDE INSTANTIES

10.1 Inspectie kinderopvang GGD Amsterdam

Periodiek, in de regel één maal per jaar, brengt de inspectie kinderopvang van de GGD een bezoek aan de opvang voor onderzoek op basis van een vast toetsingskader ontwikkeld door GGD Nederland.

De kwaliteitsaspecten die de toezichthouder beoordeelt, zijn ingedeeld naar de volgende domeinen: ouders, personeel, veiligheid en gezondheid, accommodatie en inrichting, groepsgrootte en pedagogisch medewerker – kindratio, pedagogisch beleid en praktijk en klachten.

Elk domein kent verschillende voorwaarden; criteria waarop wordt getoetst of wordt voldaan aan de kwaliteitsvoorschriften van de Wet kinderopvang, de Beleidsregels kwaliteit kinderopvang en de Wet klachtrecht cliënten zorgsector.

Voor het domein pedagogische praktijk zijn indicatoren opgenomen waaraan de praktijk wordt getoetst; kennen de beroepskrachten de inhoud van en handelen zij conform het pedagogisch beleidsplan.

Bij elk kwaliteitsaspect is een beslisregel opgenomen waaruit duidelijk wordt aan welke voorwaarden moet worden voldaan om tot een positief oordeel te komen. Het oordeel van de toezichthouder op een kwaliteitsaspect komt via deze beslisregel tot stand.

Het inspectierapport ligt ter inzage op het betreffende kindcentrum en tevens is er een link op website www.kdvmirakel.nl naar het landelijke register kinderopvang. Als u doorklikt naar de vestiging van uw keuze kunt u in de linker kolom op het icoontje klikken. Oudercommissies krijgen een kopie van het rapport.

10.2 Vertrouwenspersoon

Wij streven er naar een sfeer te creëren, waarbinnen ouders zoveel mogelijk bespreekbaar kunnen maken met de medewerkers en/of het management van Mirakel. Dit kan bijvoorbeeld het (pedagogisch) beleid of de dagelijkse gang van zaken zijn.

Het kan echter voorkomen dat ouders het gevoel hebben niet terecht te kunnen bij de medewerkers of het management van Mirakel. Voor die situaties heeft Mirakel een vertrouwenspersoon (Bernadet Schansman) ingesteld voor de ouders van de kinderen die zij opvangen, afgekort VvO.

10.3 Overige instanties

Op het moment dat de groepsleiding het idee heeft dat de ontwikkeling van een kind op een bepaald gebied anders verloopt dan normaal, bespreken zij dit met de (assistent) leidinggevende. Dit kan tijdens de groepsbespreking, maar ook tussendoor. Zo nodig, wordt advies gevraagd aan de pedagogisch coach die deel uitmaakt van het Mirakelteam. Voordat deze op de groep komt observeren wordt er toestemming gevraagd aan de ouders. De bevindingen worden met de ouders besproken en afspraken gemaakt hoe we verder het kind gaan begeleiden. De eerste stap is dat we het kind intern begeleiden voor een afgesproken periode met de ouders om daarna opnieuw met elkaar in gesprek te gaan.

Als deze aanpak positief uitpakt of we met bijstelling van het plan denken dat we vooruit komen met het kind, dan gaan we hiermee verder. Anders wordt er, in overleg met de ouders, externe hulp ingeschakeld. Dit kan via de ouders of via Mirakel (met toestemming van de ouders), met een van de volgende instanties, het Kabouterhuis, Loket Vroeghulp, OKIDO(S), MEE, Veilig thuis, Steunpunt Opvoeding, OKC e.d. Mirakel heeft eenmaal in de acht á tien weken overleg met een ambulante orthopedagogisch medewerker van het Kabouterhuis we bespreken dan kinderen die opvallen. Hetzelfde geldt voor het overleg met de logopedist. De pedagogisch medewerkers worden door trainingen van kinderen die opvallen bijgeschoold en middels groeps- en teambesprekingen op de hoogte gehouden van nieuwe ontwikkelingen.

Bij Mirakel zijn er twee aandachtsfunctionarissen die de pedagogisch medewerkers ondersteunen bij kinderen die opvallen. Zij onderhouden het contact met externe hulp zoals eerder genoemd. Het protocol vermoeden bij kindermishandeling wordt jaarlijks met de medewerkers besproken door middel van verschillende invalshoeken en actuele gegevens.

Als een kind naar de basisschool gaat, krijgt de ouder naast de peuterplus- en piramide activiteiten ook de kinderestafette mee naar huis. De kinderestafette is een observatiemethode die vanaf het moment dat het kind op Mirakel is elk jaar rond de verjaardag van het kind wordt ingevuld. De pedagogisch medewerker vult het in op basis van het beeld dat zij van het kind heeft gekregen.

Bijlage I: ontwikkelingsfases van kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar

Ieder kind ontwikkelt zich op zijn eigen manier, de ontwikkeling wordt beïnvloed door aangeboren en omgevingsfactoren. De pedagogisch medewerker kan het kind hierin stimuleren door de ontwikkeling goed te volgen en in te spelen op de behoefte van het kind. Dit doen wij onder andere door de nieuwsgierigheid van de kinderen te prikkelen en daarbij ook activiteiten aan te bieden. Dit kan zowel individueel als in groepsverband. Belangrijk bij iedere leeftijdsfase is routine in de dagelijkse handelingen, zodat een kind weet wat er gebeurt. Belangrijk is om elke handeling die er gedaan wordt met een kind benoemt wordt, zowel individueel als in groepsverband.

Hoe Mirakel rekening houdt met de ontwikkelingsfases van de kinderen in de verschillende leeftijdsfases wordt hieronder beschreven.

Wij hanteren globaal de volgende leeftijdsindeling: 0-1/2, ½ tot 1,5, 1,5 t/m 2, en vanaf 3 jaar.

Leeftijd 0 jaar tot 1/2 jaar

Dit is de fase van spelend bewegen. Denk hierbij aan de bewegingen die baby's maken zoals met de handjes en voetjes, blazen, stoeien en knuffelen. Kortom de grove motoriek en zintuiglijke ontwikkeling staat centraal in deze fase. Een jonge baby speelt nog niet zo veel met materialen. Hij verkent zijn omgeving en gaat op onderzoek uit met zijn handjes, voetjes en mond en verkent hiermee zijn eigen lijfje. Hierbij komt hij in aanraking met nabijgelegen speelgoed. Door de indrukken die een baby opdoet in zijn omgeving worden al zijn zintuigen aangesproken. Je kunt zeggen dat voelen en ervaren hierbij centraal staat. Baby's hebben afwisselende ervaring nodig om zich goed te kunnen ontwikkelen. Hieronder worden alle zintuigen benoemd in combinatie met spelmogelijkheden en spelervaring. Uiteraard komen deze ook terug in andere leeftijdsfases maar worden niet meer apart benoemd omdat ze dan meer vanzelfsprekend mee-ontwikkelen. Activiteiten met baby's:

Zien: de omgeving waar het kind zich van bewust is zoals de pedagogisch medewerkers, andere kinderen, mobiel, babygym, spiegels, plaatjes en knutsels, kijken naar eigen handjes en beentjes, buitenomgeving zoals takken, bladeren en vogels.

Voelen: knuffelen en koesteren als belangrijkste, wiegen, dansen, babymassage, zitten in de wipstoel, aan en uitkleden, spelen met het lijfje, voelen van warm een koud, zacht en ruw, wind en zon, spelen op een speekleed, zacht speelgoed en knuffeldieren, knisperboekjes.

Ruiken: denk aan de geur van de fruithap, geur van verzorgers, een favoriet knuffeltjes. Op latere leeftijd wordt deze ontwikkeling meer bewust, nu gebeurt dit onbewust.

Horen: praten in het contact, zingen op verschillende toonhoogtes, rustige muziek draaien op de groep, speelgoed met geluidjes zoals belletjes, piepjes en rammelaars, muziek van de mobiel en babygym, geluiden van de omgeving zoals auto's, vogels.

Wat wordt er verwacht van de pedagogisch medewerker

We laten baby's niet te lang in een wippertje zitten omdat ze daardoor in hun bewegingsvrijheid beperkt worden. We maken tijd voor kiekeboe spelletjes die bevorderen het besef van oorzaak/gevolg. Het knuffelen en veiligheid bieden is in deze ontwikkelingsfase zeer belangrijk. Het draagt bij aan de emotionele veiligheid van een kind. Emotionele veiligheid is belangrijk omdat het kind zich dan beter kan ontwikkelen. Verder gaan we zodra de mogelijkheid zich aan biedt zoveel mogelijk naar buiten.

Leeftijd ½ jaar tot 1,5 jaar

In de fase van ½ tot een jaar ontdekken kinderen de functies van voorwerpen, ze gaan bewegingen herhalen en reiken bewust naar speelgoed. Dit bevordert het plezier in spelen. Ze richten zich meer op de omgeving. Als een kind in deze fase zit, dan ontdekt het de wereld. Alle nieuwe voorwerpen worden uitgetprobeerd, alsof een kind wil weten wat je met iets kunt doen.

In deze fase zijn ook de speelmogelijkheden van de eerste fase nog van belang alleen moet er meer worden gelet op de veiligheid omdat kinderen in deze fase gaan kruipen en lopen. Ze worden mobieler en gaan dingen pakken en in hun mond stoppen. Geef kinderen in deze fase de kans om zich op te trekken, rond te kruipen en via hun lichaam de wereld te ontdekken. Tussen 1 en 1,5 jaar maakt de motorische ontwikkeling een grote sprong door. Ze staan stevig op de benen en kunnen lopen. Dit geeft hen uiteraard nog meer onderzoeksmogelijkheden.

Speelgoed in deze fase

babygym	trekdieren	speelgoed met beweging en geluid
rammelaars	stapelbekers	loopwagens
mobiel, Boekjes	blokken	zachte knuffels en poppen
activitycenter	harde boekjes	karren en grote auto's
kruiptunnel	klein speelhuis	

Groot speelgoed wordt in deze fase veel gebruikt, omdat het kind zijn bewegingen nog niet helemaal onder controle heeft. Ook een ander kind en het verplaatsen van speelgoed is interessant (slabbetjes uit de mandgooien...)

Wat wordt er verwacht van de pedagogisch medewerker

Door kinderen positief te benaderen, ze te prijzen en goed te begeleiden in hun spel ontwikkel je de persoonlijke competentie van een kind.

Leeftijd 1,5 t/m 2 jaar

Speelgoed uit de vorige fase wordt doelgericht gebruikt. Kinderen ontdekken en onderzoeken hoe dingen in elkaar zitten. Hierbij gebruiken ze hun lichaam. Ze lopen, klimmen, graaien en tasten hun omgeving af. Ook komt er fantasiespel bij, een blok kan bijvoorbeeld ook een auto zijn. Het imiteren van volwassenen komt in deze fase op gang, zoals een baby een speentje geven. Vanaf 2 jaar spelen peuters parallel aan elkaar, maar kunnen ook achter bijvoorbeeld elkaar aanrennen en dan weer ieder apart verder spelen.

Speelgoed in deze fase

blokken	grote puzzels	insteekpuzzels	vormenkubus
paren zoeken	duplo primo	zand en water	kleuren
keukentje	poppenspel	autobanen	verf
garage	klim en klautermateriaal		

Voorlezen, verhalen prikkelen de fantasie en imitatie (denk aan dierengeluiden etc.).
Liedjes, liefst met gebaren en dansen op muziek.

Wat wordt er verwacht van de pedagogisch medewerker

Door structuur aan te brengen in het spel en grenzen te stellen leer je het kind oog te hebben voor andere kinderen. Een pedagogisch medewerker leert een kind dus sociaal competent te worden.

Leeftijd vanaf 3 jaar

De ervaringen van de werkelijkheid van kinderen in deze fase worden verwerkt in hun spel: ze snappen dat je kunt doen alsof en hiermee maakt het fantasiespel een grote ontwikkeling door. De vindingrijkheid, kenmerkend voor de kleine peuter, maakt langzaam maar zeker plaats voor het nadoen. Het spelmateriaal wordt dus gebruikt om te imiteren. Daarmee wordt het spelen functioneler en gericht. Bijvoorbeeld, de duplo dient als aardappels in een pannetje, een blok met wielen is een auto.

De oudere peuters gaan ook onderscheid maken in leeftijd, ze gaan de jongere helpen, c.q. bemoederen. Daarnaast zie je deze scheiding terugkomen in het spelmateriaal zoals moeilijkere puzzels, duplo in plaats van duplo primo en ook de barbies doen hun intrede. Spelletjes spelen zoals memory, loco en speelgoed raden onder een doek.

De taalontwikkeling zet zich voort. Zo rond 3 jaar kan de peuter zich over het algemeen goed verstaanbaar maken.

Naast elkaar spelen verandert langzaam in samenspelen. Niet alleen spelmateriaal wordt gedeeld ook hun fantasiespel wordt gedeeld. Daarnaast gaan er 'vriendschappen' ontstaan. Het buitenspelen stimuleert de sociale ontwikkeling. Het contact met andere kinderen is vaak vrijer; de kinderen hebben volop de mogelijkheid om sociale contacten aan te gaan. Ze komen in contact met kinderen van een andere leeftijd en uit andere groepen en leren met hen rekening te houden.

Creativiteit is een groot deel van het interessegebied. (Denk aan poppenkastspel, schminken en knutselen, kijken en luisteren).

Speelgoed in deze fase

dokterspullen	keukentje	poppen	Playmobil
sprookjes in verhaalvorm	verkleedspullen	hutten bouwen	kleurenspel
volgordes maken	autobanen	mobiele telefoon (imitatie)	
duplo trainen	kleine auto's		

Wat wordt er verwacht van de pedagogisch medewerker

De medewerker speelt begeleidend mee in het vrij spel. De kinderen leren spelenderwijs hoe ze zich moeten gedragen, aanpassen, in het samenspelen met andere kinderen. Dit is te koppelen aan de competentie normen en waarden.

Voor alle leeftijdsgroepen geldt dat wij kinderen stimuleren mee te doen aan gezamenlijke activiteiten zoals knutselactiviteiten. Wil het kind niet meedoen, dan dwingen we het niet. Wij zijn van mening dat kinderen zich beter ontwikkelen op een speelse en vrije manier.

Bijlage II: interactieve vaardigheden medewerker

In deze bijlage staat concreet beschreven hoe beroepskrachten op een sensitieve en responsieve manier met kinderen omgaan en hoe zij grenzen stellen aan en structuur bieden voor het gedrag van kinderen zodat kinderen zich emotioneel veilig en geborgen kunnen voelen.

Wij bieden kinderen een gevoel van emotionele veiligheid door:

- Sensitieve houding tijdens de verzorgingsmomenten;
- Het kind het gevoel te geven dat het er mag zijn;
- Het kind positief en op een respectvolle manier benaderen;
- Vaste pedagogisch medewerkers op de groep;
- Kinderen duidelijk te maken wat wel en niet mag (regels/grenzen stellen);
- Een foto van elk kind op de groep (bevordert het gevoel van erbij horen).

We tonen een responsieve houding naar kinderen: door goed te kijken, te wachten en te luisteren naar het kind kunnen we zijn non-verbale en verbale communicatie herkennen en beantwoorden.

Kinderen hebben behoefte aan een persoonlijke benadering die gericht is op hun gevoeligheden, interesses en bijzonderheden. Kinderen hebben behoefte om met elkaar te spelen maar ook op één op één aandacht met de pedagogisch medewerker. De pedagogisch medewerkers spelen op deze momenten in om plezier te maken met het kind en samen te praten. Door het specifieke contact met een kind groeit de vertrouwensband nog verder.

Dit zijn de basisgegevens voor het ontwikkelen van een positief zelfbeeld.

Baby's

Enkele eerste voorwaarden voor het welbevinden van baby's, is dat zij zich veilig en geborgen voelen. We zorgen hiervoor door emotionele ondersteuning te bieden.

Dat betekent dat we een relatie opbouwen waarin de baby zich veilig en vertrouwd voelt, dat we betrokkenheid tonen bij wat de baby beleeft en ervaart.

Als de baby zich veilig voelt, kan het zijn/haar nieuwsgierigheid bevredigen en gaat het op verkenning uit.

Een vaste pedagogisch medewerker biedt sociaal-emotionele veiligheid aan een baby. De medewerker weet hoe de baby zich ontwikkelt en weet waar de baby behoefte aan heeft.

Als het kind aanwezig is, werkt er altijd minimaal één vaste gezicht van het kind op de groep. Er kunnen dus meer pedagogisch medewerkers, al dan niet structureel, op de betreffende groep werken naast de 'vaste' gezichten. De pedagogisch medewerkers staan op het rooster aangeduid.

Bij vakantie /ziekte/overmacht van de vaste medewerker, kan er een andere vaste

medewerker ingezet worden. We zullen er naar streven om situaties zoals overlapping van vakanties van de vaste gezichten te voorkomen.

Peuters

We besteden aandacht aan de emoties die het kind laat zien, benoemen die en praten erover. Als kinderen verdrietig zijn of niet goed in hun vel zitten, laten we ze in hun waarde en zoeken naar een manier om voor ze te zorgen en ze te troosten.

We houden onze aandacht bij het kind. We willen het kind het gevoel geven er voor hem of haar te zijn. Alles gebeurt vanuit een positieve benadering naar het kind toe.

INTERACTIEVAARDIGHEID: SENSITIEVE RESPONSIVITEIT

Wat doet de pedagogisch medewerker

De medewerker volgt het initiatief van het kind tijdens de interactie .

De medewerker maakt contact met alle kinderen van de groep door ze aan te kijken.

De medewerker heeft aandacht voor de signalen van alle kinderen.

De medewerker laat merken dat zij de signalen van kinderen ziet of hoort.

De medewerker reageert op het juiste moment op de signalen van de kinderen.

De medewerker helpt kinderen bij het uiten en verwoorden van hun gevoelens.

De medewerker gaat door op de inhoud van wat het kind zegt.

Wat zegt de pedagogisch medewerker

De medewerker noemt kinderen bij de naam.

De medewerker verwoordt de gevoelens van de kinderen.

De medewerker verwoordt wat het kind ervaart of bedoelt.

De medewerker stelt de kinderen op hun gemak.

De medewerker vraagt naar de gevoelens en gedachten van kinderen.

De medewerker verwoordt zijn eigen gevoelens.

De medewerker benoemt dat het fijn vinden om de kinderen te zien.

Hoe zegt de pedagogisch medewerker het

De medewerker spreekt op een vriendelijke toon .

De medewerker laat merken te luisteren (verbaal en non-verbaal).

De medewerker gebruikt ' kleine' woorden zoals: maar, toch, even,...

De medewerker gebruikt vriendelijke zinsconstructies (zullen we samen...?, wil je soms...?).

De medewerker spreekt met en niet tegen de kinderen.

De medewerker maakt oogcontact tijdens het spreken.

INTERACTIEVAARDIGHEID: PRATEN EN UITLEGGEN (VOOR ALLE 4 DE OPVOEDDOELEN)

Wat doet de pedagogisch medewerker

De medewerker benut zoveel mogelijk situaties om in gesprek te gaan met kinderen.

De medewerker moedigt kinderen aan om zelf te praten.

De medewerker gaat door op wat kinderen zeggen.

De medewerker leest interactief voor.

De medewerker sluit aan bij het taalniveau van verschillende kinderen, zij die het aankunnen, zet de medewerker aan tot hoger niveau (redeneren, vergelijken).

Wat zegt de pedagogisch medewerker

De medewerker voert gesprekjes met kinderen.

De medewerker benoemt wat zij ziet en doet.

De medewerker benoemt wat kinderen zien en doen.

De medewerker verwoordt gedachten en gevoelens van kinderen.

De medewerker vult aan wat kinderen zeggen met extra informatie.

Hoe zegt de pedagogisch medewerker het

De medewerker herhaalt wat het kind zegt in de correcte bewoording.

De medewerker vult uitingen van kinderen aan met extra inhoudswoorden.

De medewerker praat mét en niet tegen kinderen.

De medewerker maakt correcte en gevarieerde zinnen.

De medewerker stelt verschillende soorten vragen (open uitnodigend, niet alleen gesloten vragen).

De medewerker varieert met woorden door bijvoorbeeld synoniemen te gebruiken.

De medewerker noemt het kind bij de naam.

De medewerker maakt oogcontact tijdens het spreken.

Wij bieden kinderen de gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties (taal, creatief, cognitief, motoriek) door:

- Voorlezen: stimuleert de communicatie en prikkelt de fantasie;
- Motorisch -zintuiglijke (kijk, ik kan het, het lukt me);
- Het stimuleren van het ontwikkelen van de grove en fijne motoriek door bijvoorbeeld te dansen en rennen, maar ook door te knippen en te plakken;
- Cognitieve ontwikkeling (kijk, ik voel, denk en ontdek);
- Creatieve en beeldende ontwikkeling (kijk, ik kan iets moois maken);
- Het aanbieden van een grote diversiteit aan speelmogelijkheden afgestemd op de ontwikkelingsfase van het kind.

Baby's

We geven de baby hier voldoende ruimte voor, want we respecteren zijn/haar autonomie omdat we de eigenheid respecteren en accepteren. We verzorgen het kind met respect, door het genoeg tijd te geven om te reageren (min. 7 seconden) en het zoveel mogelijk zelf te laten uit proberen. Een baby doet dagelijks nieuwe indrukken en ervaringen op. Om zich veilig te voelen en te durven ondernemen heeft het houvast en duidelijkheid nodig. We bieden structuur en continuïteit door ervoor te zorgen dat de verschillende overgangen door de dag heen voor de baby zo soepel mogelijk verlopen, en geven het houvast door vaste gewoontes in te plannen, rituelen en ritmes te gebruiken, duidelijkheid geven en consequent zijn. Al "praten" baby's niet, ze zijn

gevoelig voor taal. Door het gebruiken van taal kunnen we ons eigen gedrag en dat van anderen voor baby's voorspelbaar maken. We zeggen wat ze doen en benoemen wat ze zien door veel en rustig tegen de baby's te praten over wat we doen en wat we zien en door geduldig op antwoord te wachten.

De pedagogische medewerkers springen in op de behoefte van het kind en er is mogelijkheid om zintuiglijke en motorische ontwikkeling optimaal te stimuleren.

Peuters

Bij peuters nemen we de tijd: we benaderen de kinderen niet te gehaast en accepteren hun eigen tempo en manier. Als we met de kinderen praten, maken we oogcontact en praten op een vriendelijke en rustige toon.

Structuur en continuïteit zijn belangrijk, ook voor peuters is een vaste dagindeling waarin verzorgingsmomenten, activiteiten (gericht of vrij spel), maaltijden, slapen en rusten elkaar afwisselen. Voor de peuters is er in de dagindeling een leeftijd gericht activiteitenplan opgenomen die ze de mogelijkheid biedt om op niveau met elkaar te spelen en te ontdekken.

Als de peutertijd aanbreekt verandert er veel voor het kind, het kan zich steeds beter zelfstandig bewegen en wil de wereld ontdekken.

Tijd voor een nieuwe strategie: steunen, stimuleren en sturen. Dat zijn vaardigheden die wij uitoefenen om kinderen een andere omgeving en activiteiten te bieden binnen het kinderdagverblijf. Kinderen hebben een natuurlijke behoefte om te ontdekken. Wij werken aan de hand van thema's die voor een jaar zijn vastgesteld waarin een groot gevarieerd aanbod is qua activiteiten op verschillende gebieden zoals gym, yoga dansen, zingen, voorlezen, puzzelen, knutselen, kleien, tekenen, verven, plakken of buitenspelen.

Daarnaast mag een kind zelf bepalen of het even helemaal niets wil doen. Het ontspannen, de rust, je even kunnen terug trekken zorgt er weer voor dat het kind ruimte krijgt om naar anderen te kijken en zo nieuwe initiatieven ontwikkelt.

INTERACTIEVAARDIGHEID: RESPECT VOOR AUTONOMIE

Wat doet pedagogisch medewerker

De medewerker stimuleert kinderen om zoveel mogelijk zelf te doen.

De medewerker is geduldig en volgt het tempo van het kind.

De medewerker waardeert de ideeën en oplossingen van kinderen.

De medewerker laat kinderen dingen op hun eigen manier doen.

De medewerker laat kinderen zelf ontdekken.

De medewerker waardeert kinderen om wie zij zijn.

De medewerker biedt kinderen de gelegenheid om zelf te kiezen.

De medewerker stimuleert kinderen om zelf plannen te maken en deze uit te voeren.

Wat zeg pedagogisch medewerker

De medewerker verwoordt gevoelens en gedachten van kinderen.

De medewerker laat de kinderen merken dat ze kent door individuele kenmerken te benoemen (thuisituatie, voorkeuren).

De medewerker benoemt de talenten van kinderen .

De medewerker vraagt kinderen mee te denken over plannen, oplossingen, activiteiten.

De medewerker gaat met kinderen in gesprek over een situatie (activiteiten, probleem, wens).

De medewerker maakt contact en benoemt wat ze gaat doen voordat ze een kind aanraakt.

Hoe zegt pedagogisch medewerker

De medewerker praat met en niet tegen de kinderen.

De medewerker laat merken dat er geluisterd wordt.

De medewerker noemt het kind bij de naam.

De medewerker maakt oogcontact tijdens het spreken.

INTERACTIEVAARDIGHEID: ONTWIKKELINGSSTIMULERING

Wat doet pedagogisch medewerker

De medewerker benut spel voor de stimulering van de ontwikkeling van kinderen.

De medewerker benut de inrichting van de ruimte om de kinderen iets nieuws te laten ontdekken.

De medewerker kiest voor spelmateriaal waarmee de focus aan gebracht kan worden in de activiteiten van kinderen.

De medewerker speelt mee tijdens rollen- en fantasiespel om verdieping aan te brengen in het spel.

De medewerker maakt gebruik van kansen die zich voordoen tijdens routines en verzorgingsmomenten om ongepland aan ontwikkeling bij te dragen.

De medewerker zorgt voor stimulering op de gebieden: taal, rekenen, sociale en emotionele ontwikkeling en zintuiglijke waarneming en motoriek.

De medewerker daagt de kinderen uit om problemen op te lossen.

De medewerker leest interactief voor in kleine groepjes.

Wat zegt pedagogisch medewerker

De medewerker vraagt kinderen naar hun eigen oplossing voor een probleem.

De medewerker vraagt zich hardop dingen af (hoe zou het kunnen dat..?).

De medewerker biedt een rijk taalaanbod (benoemen, uitleggen, voorbeelden geven, woorden uitleggen.)

De medewerker stelt prikkelende vragen (open vragen, ontdekvragen, vragen met 'hoe', 'wat', 'waarom', 'zou het kunnen dat...?' 'wat zou er gebeuren als?').

De medewerker doet prikkelende beweringen (jouw laarzen passen mij vast ook wel).

Hoe zegt pedagogisch medewerker het

De medewerker geeft adequate feedback (helpen verwoorden zonder het verhaal over te nemen, aanvullen, herhalen, doorvragen).

De medewerker spreekt correct en verstaanbaar.

De medewerker spreekt gevarieerd verschillende soorten zinnen, vragen, woorden.

De medewerker noemt het kind bij de naam.

De medewerker maakt oogcontact tijdens het spreken.

Wij bieden de gelegenheid tot het ontwikkelen van de sociale competentie door:

- Kennis /vaardigheden opbouwen in de omgang met anderen waarbij rekening wordt gehouden met zowel zijn eigen belangen als die van anderen;
- Het mogelijk maken in een groep dat kinderen ongestoord naast elkaar kunnen spelen. Het samenspel te stimuleren en leren rekening houden met elkaar;
- Gericht aandacht te besteden aan de ontwikkeling van een goede band met de groepsleiding. De communicatie over en weer tussen groepsleiding en kind is hierbij van groot belang;
- Verantwoordelijkheden te geven aan kinderen, door hen bijvoorbeeld te laten helpen bij activiteiten of kinderen elkaar te laten helpen;
- Kinderen zelf dingen op te laten lossen waardoor de zelfstandigheid en zelfredzaamheid vergroot worden. Ruzies worden niet altijd opgelost met behulp van de groepsleiding;
- De zelfredzaamheid te vergroten. Bijvoorbeeld door kinderen te leren zelf hun kleding en schoeisel aan te doen, zelf een (proberen) broodje te smeren.

Mirakel is een geschikte omgeving voor kinderen om te ervaren dat het plezierig kan zijn om met leeftijdgenootjes iets te ondernemen. Kinderen doen elkaar graag na en leren veel van samen spelen. De kinderen leren al vroeg zaken als op hun beurt wachten, delen, begrip voor de gevoelens van anderen opbrengen, regels voor de groep en het individu en ander sociaal gedrag. Het gedrag van de een wordt gestimuleerd door het gedrag van de ander. Wij bieden de mogelijkheid om vertrouwen te krijgen in meerdere volwassenen en om te gaan met leeftijdsgenoten. Voorwaarde voor een goede sociale ontwikkeling is de veiligheid voor het kind in de groep. De vertrouwensrelatie van het kind met de pedagogisch medewerker is daarbij van groot belang.

Als pedagogisch medewerkers proberen we een klimaat te scheppen waarin kinderen in elkaars nabijheid kunnen spelen, zonder elkaar in de weg te zitten en het dus fijn hebben met elkaar. Daarnaast spelen ook de groepsgenoten een steeds grotere rol. Kleine kinderen kunnen al heel goed met elkaar een activiteit ondernemen. Samen eten doe je bijvoorbeeld ook voor de gezelligheid.

Baby's

Bij kringspelletjes kun je een baby betrekken door hem erbij te zetten in een wipstoeltjes of op schoot te nemen. Baby's krijgen op de groep al de mogelijkheid om elkaar te zien en aan te raken door samen in de box of samen op de mat te liggen. Samen plezier maken zien we al bij kinderen rond 1 jaar in de babyleeftijd. De kinderen in deze leeftijdsperiode bekijken alles vanuit zichzelf. Zij zijn het middelpunt waar alles om draait. Dit bepaalt sterk hun gevoelsleven. Het kind ontdekt langzaam dat het een ik is en gaat met dit gevoel experimenteren. De ontdekking van zijn eigen wil leidt tot koppigheid.

Peuters

Vanaf 2,5 jaar gaat het kind steeds meer onderscheid maken tussen zichzelf en de ander. Het kind kan zich nu wat meer verplaatsen in de ander. Het kind leert steeds meer regels kennen en kan zich er beter aan houden. Van een geweten is pas sprake op 4-5 jarige leeftijd.

INTERACTIEVAARDIGHEID BEGELEIDEN VAN INTERACTIES

Wat doet de pedagogisch medewerker

De medewerker merkt interacties tussen kinderen op.

De medewerker reageert positief op (spontaan) positief contact tussen kinderen.

De medewerker creëert situaties waarin kinderen samen spelen, delen, elkaar helpen of samen een plan maken.

De medewerker begeleid conflicten met het doel kinderen zelf weer op weg te helpen.

Wat zegt de pedagogisch medewerker

De medewerker benoemt positieve interacties tussen kinderen.

De medewerker benoemt samenwerking tussen kinderen, goede afspraken gemaakt.

De medewerker verwoordt gevolgen van gedrag, gevoelens en gedachten van kinderen.

Bij ruzie bespreekt de medewerker met kinderen wat er gebeurde en zoek samen met hen naar een oplossing.

De medewerker benoemt gedrag en gevolgen van gedrag.

De medewerker beschermt beurten van kinderen en speel beurten door.

De medewerker stimuleert gesprekjes tussen kinderen.

Hoe zegt de pedagogisch medewerker het

De medewerker praat met en niet tegen de kinderen.

De medewerker spreekt kinderen persoonlijk aan.

De medewerker noemt het kind bij de naam.

De medewerker maakt oogcontact tijdens het spreken.

Wij bieden kinderen de gelegenheid om zich waarden en normen en de cultuur van een samenleving eigen te maken door:

- Kinderen respect bij te brengen voor materialen, mensen, dieren.
- Het aanleren van universele regels op een positieve manier, bijvoorbeeld door te zeggen 'buiten rennen we, binnen lopen we'.

- Aan te geven als ze bepaald gedrag van anderen, leeftijdsgenootjes of volwassenen, niet kunnen/willen accepteren (grensoverschrijdend gedrag).

INTERACTIEVAARDIGHEDEN WAARDEN EN NORMEN

Wat doet de pedagogisch medewerker

De medewerker biedt structuur door een vast en herkenbaar dagritme te hanteren.

De medewerker maakt duidelijk wat de bedoeling is van een activiteit.

De medewerker heeft extra aandacht voor het bieden van structuur aan nieuwe kinderen.

De medewerker hanteert grenzen tijdig voordat het mis gaat.

De medewerker past rituelen en routines toe op de groep.

De medewerker ziet er op toe dat de regels en afspraken nageleefd worden.

Wat zegt de pedagogisch medewerker

De medewerker bespreekt met de kinderen wat ze gaan doen en wanneer.

De medewerker benoemt wat de regels en afspraken zijn die gelden op de groep.

De medewerker legt uit waarom de regels en afspraken er zijn.

De medewerker benoemt gewenst gedrag.

De medewerker benoemt de volgorde van de activiteiten wat gaan we eerst doen en wat daarna.

Hoe zegt de pedagogisch medewerker het

De medewerker spreekt gestructureerd door de woorden 'eerst, dan, daarna' te gebruiken.

De medewerker gebruikt een positieve toon (zoals waardering wanneer een kind de regels goed naleeft).

De medewerker legt verbanden uit met woorden zoals: 'daarom, omdat, als...dan...'.

De medewerker spreekt duidelijk en verstaanbaar.

De medewerker controleert of de boodschap overkomt.

De medewerker noemt het kind bij de naam.

De medewerker maakt oogcontact tijdens het spreken.

